

Dr. Igor Ž. Žagar
Krištof Kučič, Lenart Kučič in Ninamedia d.o.o

**DEJAVNIKI V OBLIKOVANJU (NE)ZAUPANJA V
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE**

**JAVNA PODOBA DRŽAVNEGA ZBORA REPUBLIKE
SLOVENIJE – OD ZGODOVINSKIH RAZLOGOV DO
RETORIČNIH UČINKOV (pogodba št. V5-0364-00)**

Zaključno poročilo

Ljubljana, september 2003

KAZALO

0. Kazalo vsebine CD ROMov	4
1. Zastavitev in cilj raziskave	7
2. Priprava gradiva	10
3. Obdelava gradiva	13
4. Frekvenčni slovar vseh sej DZ v I. 1999 [1.1. – CD 1]	15
5. Princip in metodologija branja (interpretacije)	19
6. Semantično-funkcionalne osnove (krni), konteksti in kolokacije	30
7. Anketa: Javnost o spremljanju DZ	55
7.1. Uvod	55
7.2. Javnomnenjska anketa	56
7.3. Interpretacija javnomnenjske raziskave v kontekstu raziskave o javni podobi DZ RS	61
8. Argumentacija in argumentiranost v DZ	64
9. Argumentativni vezniki in SFO	74
9.1. Argumentativni vezniki in BO v celoti nastopov v DZ	75
9.2. Argumentativni vezniki in SFO po posameznih parlamentarnih strankah	79
9.3. Argumentativni vezniki in SFO po posameznih poslancih	80
10. Povzetki zaključkov in predlogov	85

0. Kazalo vsebine CD ROMov

1. (vsebino nekaterih CD-ROMov si je mogoče ogledati na spletni strani nosilca raziskave, dr. Igorja Ž. Žagarja, <http://www2.arnes.si/~ffljzagar/zproj1.htm>)

CD 1

1. Integralni sejni zapiski DZ iz l. 1999 (kot jih je posredoval DZ)

1.1. Izhodiščni frekvenčni slovar vseh sej DZ v l. 1999

1.1.2 Primerjava izhodiščnega frekvenčnega slovarja vseh sej DZ v l. 1999 (1.1.) z izhodiščnim frekvenčnim slovarjem vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.1.)

1.2. Frekvenčni slovar semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh sej DZ v l. 1999

1.2.1. Primerjava frekvenčnega slovarja semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh sej DZ v l. 1999 (1.2.) s frekvenčnim slovarjem semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.2.)

1.3. Konkordance (konteksti) najpogostejše pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnega slovarja vseh sej DZ v l. 1999 (1.2.)

2. Integralna časopisna poročila o delu DZ v l. 1999 (kot jih je posredoval DZ) po sejah

2.1. Izhodiščni frekvenčni slovar vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999

2.2. Frekvenčni slovar semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999

2.3. Konkordance (konteksti) najpogosteje pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnega slovarja vseh časopisnih poročil o delu DZ v I. 1999 (2.2.)

3. Izhodiščni frekvenčni slovarji posameznih parlamentarnih strank (po strankah)

3.1. Primerjava izhodiščnih frekvenčnih slovarjev posameznih parlamentarnih strank (vsake stranke z vsemi drugimi strankami) – posamično

3.2. Frekvenčni slovarji semantično- funkcionalnih osnov (krnov) posameznih parlamentarnih strank (po strankah)

3.2.1. Primerjava frekvenčnih slovarjev semantično-funkcionalnih osnov (krnov) posameznih parlamentarnih strank (vsake stranke z vsemi drugimi strankami) – posamično

3.3. Konkordance (konteksti) najpogosteje pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnih slovarjev posameznih parlamentarnih strank

4. Anketa – križanja po spolu, starosti, izobrazbi, strankarskih preferencah, tipu naselja in regiji

CD 2

5. Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov na vseh sejah DZ v I. 1999

5.1. Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah

5.2. Konkordance (konteksti) iskanih argumentativnih veznikov vseh sej DZ v I. 1999 – CD

5.1.1. Konkordance (konteksti) iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah

6. Frekvenčni slovar križanj med najpogostejše pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki na vseh sejah DZ v l. 1999

6.1. Kolokacije (sopojavljanja) najpogostejše pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov na vseh sejah DZ v l. 1999

6.2. Frekvenčni slovar križanj med najpogostejše pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po posameznih parlamentarnih strankah

6.2.1. Kolokacije (sopojavljanja) najpogostejše pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah

CD 3

7. Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov po poslancih

7.1. Konkordance iskanih argumentativnih veznikov po poslancih

7.2. Frekvenčni slovar križanj med najpogostejše pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po poslancih

7.2.1. Kolokacije (sopojavljanja) najpogostejše pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po poslancih

7.3. Frekvenčni slovar poslancev glede na iskane argumentativne veznike in SFO

1. Zastavitev in cilj raziskave

Osnovni namen raziskave je bila jezikovna in argumentativna analiza sej DZ v letu 1999¹, kakor tudi analiza poročil in komentarjev o teh sejah DZ v nekaterih izbranih medijih.

Glede na obseg, dolžino in pogostost sej DZ (če naj navedemo le najpomembnejše dejavnike) **si javnost svoje mnenje o delu DZ lahko ustvari le prek poročil in komentarjev v medijih**, ti pa so nujno – spet glede na obseg, dolžino in pogostost sej DZ, kakor tudi glede na naravo in notranjo strukturo samih medijev– »omejeni« in ne morejo podati cele, celotne in celovite informacije o dogajanju v DZ. Govorimo pravzaprav lahko kar o štirih do petih nivojih redukcije (ki se med seboj lahko tudi na različne načine prepletajo):

- neposredni nastopi poslancev,
- dobesedni zapisi sej,
- zapisniki sej,
- novinarska poročila,
- komentarji.

Diskurzivno (besedilno) analizo smo zato zastavili v treh osnovnih korakih:

1. S pomočjo računalniškega programa (TEXTPACK), ki omogoča besedilno analizo velikih baz podatkov, smo nameravali najprej analizirati (razdrobiti in presejati) vse seje DZ v letu 1999, kakor tudi zapise o njih v izbranih medijih. Rezultat tovrstne besedilne analize so najprej frekvenčni slovarji, ki nam dajejo (primerjalni) vpogled v celotno besedišče, ki je bilo uporabljeno na posamezni seji, kakor tudi v celotno besedišče, ki je bilo uporabljeno v poročilih o tej seji.

Iz razlik med obema besediščema lahko precej natančno sklepamo, o čem so mediji poročali in o čem ne oz. kaj od tistega,

---

¹ Leto 1999 smo izbrali zato, ker med elektronsko razpoložljivimi sejami predstavlja najbolj »normalno« leto, leto, ki ni niti sledilo državnoborskim volitvam niti jih ni uvajalo.

kar se je znašlo na seji DZ, se jim je zdelo vredno pozornosti in kaj ne.

2. Na osnovi frekvenčnih slovarjev (in razlik med njimi) lahko nadalje generiramo slovar najpogostejše uporabljenih izrazov v DZ in slovar najpogostejše uporabljenih izrazov v poročanju o DZ. Iz primerjave obeh slovarjev in morebitnih razlik med njima lahko sklepamo ne le o tem, o katerih temah s sej DZ mediji poročajo, temveč tudi o tem, na kakšen način (izbor besed) poročajo o tistem, o čemer poročajo: **izbor besed je namreč najpomembnejši pokazatelj odnosa, ki ga ima poročevalec oz. komentator do tistega, o čemer govori** – saj je večino stvari vedno mogoče povedati tudi drugače. Če pa je novinar obenem tudi edini posrednik med dogajanjem samim (seje DZ) in publiko (bralci, poslušalci, gledalci), potem je prav od izbora njegovih besed odvisen vtis, ki si ga bo o nekem dogajanju (seje DZ) ustvarila publika (bralci, poslušalci, gledalci).

Zelo pogosto besede same (zaradi dvo- in večsmiselnosti) niso dovolj, temveč potrebujemo neposredni kontekst. TEXTPACK zato omogoča tako generiranje neposrednega kot razširjenega konteksta, kakor tudi primerjavo med konteksti, ki vsebujejo iste ključne besede. Takšna primerjava pa ne omogoča le primerjave besednjaka (ki pogosto ne pripelje daleč), temveč tudi kvantitativno primerjavo osnovnih retoričnih in argumentativnih struktur (tako glede na obravnavano temo kot glede na strankarsko pripadnost poslancev, ki razpravljajo). Zaradi izrednega obsega analiziranega gradiva (gradiva, ki je že rezultat računalniško podprte analize), ki je do zadnje faze analize naraslo na skoraj 100.000 strani, smo se odločili za **analizo razmerja med številom nastopov poslancev posameznih strank in številom uporabljenih argumentativnih veznikov, ki kažejo na namero po argumentiranju**. Kvalitativno analizo, ki bi bila v danih pogojih (100.000 strani gradiva) povsem nemogoča, smo skušali kompenzirati tako s prikazom uporabljenih argumentativnih veznikov po posameznih strankah, kakor tudi po posameznih poslancih.

Seveda lahko pridejo morebitne retorične (ne)spretnosti poslancev in (ne)kvaliteta njihovih argumentov do bralcev, poslušalcev in gledalcev – ki so obenem tudi njihovi potencialni volivci - le prek medijev. Ti pa so, že zaradi svoje narave in strukturnih omejitev, prisiljeni opraviti izbor. In ena od temeljnih hipotez naše raziskave je bila, da je **morebitni vzrok (ne)zaupanja javnosti v DZ morda iskati tudi v medijskem izboru (in kvantitativnem poudarku) retoričnih in argumentativnih (ne)spretnosti poslancev DZ** (glede na siceršnjo težo obravnavanih tem). Temu izboru oz. primerjavi med tem, kar bi bralec, poslušalec oz. gledalec lahko (sam) videl in slišal v DZ in tem, kar lahko prebere, sliši ali vidi v medijih je bila zato namenjena osrednja pozornost raziskave.

Poleg ugotovitev, sklepov in nekaterih predlogov za nadaljnje ravnanje, so neposredni rezultat tega dela raziskave tudi slovarji slovenskega parlamentarnega oz. državnozborskega govora (zaenkrat, na žalost, temelječega le na l. 1999) – slovar najpogostejše uporabljanih izrazov, slovar ključnih besed s kontekstom, argumentativni vzorci (na osnovi argumentativnih veznikov) po strankah in argumentativni vzorci (na osnovi argumentativnih veznikov) po posameznih poslancih – ki bi jih bilo, ob (predvsem finančni) zainteresiranosti DZ, mogoče izdati tudi kot samostojno publikacijo.

2. Priprava gradiva

Priprava materialov za računalniško obdelavo je potekala v šestih stopnjah:

1. sortiranje in priprava materiala
2. skeniranje
3. optično prepoznavanje teksta
4. preverjanje pravilnosti prepoznavanja teksta
5. sortiranje vnesenega teksta, popravljanje napak
6. oblikovanje datotek za nadaljnje analize

1. sortiranje in priprava materiala

Iz dokumentacije Državnega zbora RS smo za namene raziskave² dobili okoli 2000 časopisnih izrezkov, in sicer iz dnevnikov Delo, Dnevnik, Večer in Slovenske novice³, v katerih je (bil) omenjen Državni zbor, njegovi člani ali seje (poročil elektronskih medijev DZ ob začetku raziskave, na žalost, ni hranil, zato smo se morali temu delu raziskave odpovedati). Vse izrezke smo pregledali in - iz metodoloških vzrokov - izločili tiste, ki ne govorijo o delu DZ na rednih in izrednih sejah. Zakaj? Le redne in izredne seje so namreč v celoti dostopne v elektronski obliki, zato je le za redne in izredne seje mogoče natančno ugotoviti, kaj je bilo na njih rečeno, kaj od tega pa je našlo tudi odmev v medijih. Za nadaljnje delo smo tako obdržali približno 500 člankov, in sicer 251 člankov o rednih in 93 člankov o rednih sejah. Po dnevnikih: Delo 159, Dnevnik 102, Večer 82 in Slovenske novice 1 članek.

2. skeniranje

Na podlagi zbranega gradiva smo izdelali 362 slikovnih datotek. Vse smo še dodatno računalniško obdelali, da so bile primerne za optično prepoznavanje teksta. Zaradi večjega formata nekaterih člankov smo nekatere datoteke združili, tako da je v postopek optičnega prepoznavanja šlo 344 slikovnih datotek.

---

² Profesionalnega klipinga si zaradi zelo omejenih sredstev nismo mogli privoščiti, zato smo se bili prisiljeni zadovoljiti s klipingom dokumentacije DZ.

³ Po zagotovilih dokumentacijske službe DZ naj bi ti časopisni članki »pokrivali« vse seje DZ v letu 1999.

3. optično prepoznavanje teksta
Uporabili smo program Recognita 4.0. Ker program nima izdelanega slovenskega slovarja besedišča, smo morali tak slovar najprej izdelati in ga ustrezno prirediti. Največ težav smo imeli s članki Dnevnika, saj je program besedilo "prepoznaval" z veliko napakami, kar je najbrž posledica izredno slabih fotokopij, ki so nam bile posredovane (tudi na to pomanjkljivost smo opozorili v prvih dveh polletnih poročilih in je danes odpravljena).
4. preverjanje pravilnosti prepoznavanja teksta
Vsako datoteko smo trikrat pregledali in popravili vse napake, do katerih je prišlo ob optičnem prepoznavanju teksta. Nekatere članke smo bili prisiljeni tudi na novo pretipkati, saj so bili zaradi slabe ločljivosti (fotokopij) neprimerni za računalniško obdelavo.
5. sortiranje vnesenega teksta, popravljanje napak
Vse popravke odkritih napak smo vnesli v računalniške datoteke in jih sortirali glede na datum in dnevnik.
6. oblikovanje datotek za nadaljnje analize
Vse recognita datoteke smo spremenili v tekstovne datoteke s prelomom vrstic, jih sortirali in dokončno pripravili za nadaljnje analize.

Na podlagi obsežnega pripravljalnega dela za nadaljnjo računalniško obdelavo besedila⁴ smo v 1. in 2. polletnem poročilu, v skladu s pogodbo, DZ RS **podali tudi prve tri predloge**:

- **DZ RS oz. njegove službe, ki za te stvari skrbijo (dokumentacija?), ne hranijo oz. ne posedujejo magnetogramov poročil o delu DZ, objavljenih**

---

⁴ Od skupaj približno 400 ur opravljenega dela (ki je bilo namenjeno **le pripravi besedila za računalniško obdelavo**) je bilo 15% dela namenjenega skeniranju, 38% optičnemu prepoznavanju, 35% preverjanju, 8% popravljanju napak in 4% oblikovanju datotek.

v elektronskih mediji (radio, televizija). Analiza je tako zajela le tiskane medije, ignoriranje elektronskih medijev (ki so danes brez dvoma najvplivnejši) pa se nam zdi resna metodološka (in politična) napaka, ki bi že sama po sebi utegnila biti eden od dejavnikov pri oblikovanju (ne)zaupanja v DZ RS.

- **Dokumentacija (kliping), ki so jo dostavile ustrezne službe DZ, v veliko večji meri pokriva (individualne) dejavnosti predsednika DZ (iz obdobja 1996-2000) kot pa temeljno (zakonodajno) dejavnost DZ samega (to je tudi razlog, da smo za nadaljnjo analizo lahko obdržali le okrog 500 člankov). Tudi tak odnos do medijskega poročanja o delovanju DZ bi utegnil biti eden od dejavnikov pri oblikovanju (ne)zaupanja v DZ RS.**
- **Dostavljena dokumentacija je bila neurejena in nesistematizirana (kljub temu, da smo – povprašani, kaj in kako (v kakšni obliki) želimo - DZ posredovali kriterije klasifikacije materiala), fotokopirana po dolgem in počez, včasih celo brez oznake datuma objave, in ne ustreza sodobnim standardom klipinga, predvsem pa ne omogoča nikakršne preglednosti in sistematiziranosti (kar je sploh smisel in namen klipinga). Nenazadnje bi tudi tak odnos do medijskih (s)poročil utegnil biti eden od dejavnikov pri oblikovanju (ne)zaupanja v DZ RS.**

Vsa tri opozorila so bila upoštevana, pomanjkljivosti pa odpravljene, kar nedvomno predstavlja prvi rezultat in uspeh pričujoče raziskave.

3. Obdelava gradiva

Na osnovi v računalniško berljiv medij prenesenih rednih in izrednih sej DZ v l. 1999 (cca. 20 Mb) in izbranih medijskih zapisov o njih v časnikih Delo, Dnevnik in Večer – članek (1) iz Slovenskih novic smo bili prisiljeni zanemariti - (cca. 1.5 Mb) smo najprej izdelali prve (izhodiščne) frekvenčne slovarje - to je, slovarje pogostosti pojavljanja posameznih besed - , in sicer za:

- a) vse seje DZ v letu 1999 [1. *Integralni sejni zapiski DZ iz l. 1999 (kot jih je posredoval DZ)* – CD 1; [1.1. *Izhodiščni frekvenčni slovar vseh sej DZ v l. 1999; - CD 1*];
- b) vse v dokumentaciji DZ obstoječe medijske zapise (Delo, Dnevnik, Večer) o teh sejah [2. *Integralna časopisna poročila o delu DZ v l. 1999 (kot jih je posredoval DZ) po posameznih medijih* – CD 1]; [2.1. *Izhodiščni frekvenčni slovar vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (po posameznih medijih)* – CD 1];
- c) vse parlamentarne stranke [3. *Izhodiščni frekvenčni slovarji posameznih parlamentarnih strank (po strankah)* – CD 1] [3.1. *Primerjava izhodiščnih frekvenčnih slovarjev (besedišč) posameznih parlamentarnih strank (vsake stranke z vsemi drugimi strankami)* – posamično – CD 1],

s čimer smo dobili popolno besedišče oz. natančen slovar besedišča DZ v l. 1999, popolno besedišče izbranih medijskih zapisov o delu DZ v letu 1999 (pravzaprav nekakšen slovar slovarja) in popolna besedišča posameznih parlamentarnih strank in primerjave med njimi (za leto 1999).

Besedišča smo uredili padajoče, od besede, ki se pojavlja največkrat, do besed, ki se pojavljajo vsaj desetkrat (besede, ki se v teku enega leta pojavljajo samo od 1 do 9 krat, smo kot – za namene in cilje raziskave - zanemarljive zavrgli), iz njega pa smo – zaradi preglednosti, predvsem pa zaradi zahtev računalniške obdelave - izločili tudi pravopisna in diakritična znamenja, večino veznikov in predlogov (razen tistih, ki nastopajo v preprostih ali sestavljenih argumentativnih veznikih (oz. členkih ali markerjih, kakor jim tudi pravimo), ki so predmet raziskave) in večino lastnih imen. *Namen frekvenčnih slovarjev je namreč vpogled v najpogostejše uporabljano*

izrazoslovje nekega področja, ne podroben statistični izpis vseh uporabljenih jezikovnih in parajezikovnih elementov. V primeru naše raziskave je bil namen izdelave različnih frekvenčnih slovarjev v primerjavi besedišč sej DZ in medijskih zapisov o njih; ugotoviti smo hoteli, kaj od tistega, kar je izrečeno na sejah DZ, pride v medije in kaj ne, pa tudi, kaj je poudarjeno v samem delu DZ, čemu pa dajejo poudarek mediji. Iz primerjav in morebitnih ugotovljenih razlik bi bilo namreč mogoče sklepati tudi o vzrokih javne podobe DZ (kar je bil osnovni cilj raziskave).

Da bi pojasnili uporabljena analitična orodja in princip dela računalniško podprte kvantitativne analize besedil si najprej na kratko oglejmo oba izhodiščna frekvenčna slovarja (državnozbornskega in medijskega) in primerjavo med njima.

4. Frekvenčni slovar vseh sej DZ v l. 1999 [1.1. – CD 1]

Frekvenčni slovar vseh sej DZ v letu 1999 – ki je izhodiščni in referenčni frekvenčni slovar - obsega 14899 besed in oblik, od besedice *so*, ki se pojavlja 20563 krat, do besedice *čudež*, ki se pojavlja 10 krat.

Seveda je to le osnovni, izhodiščni slovar, medtem ko smo analizo utemeljili na natančnejših frekvenčnih slovarjih, ki besed niso urejali le po številu pojavitev, temveč tudi po semantično-funkcionalnih osnovah (SFO) – krnih - in sklonsko-spregatvenih končnicah. S tem se nismo izognili le problemu, da je ista beseda, v različnih oblikah, šteta večkrat, temveč tudi morebitnemu - metodološko ne povsem neutemeljenemu - očitku, da državnozborskega in medijskega besedišča ne moremo primerjati, saj gre za dve različni diskurzivni obliki (govor(je)no razpravo na eni, pisno poročilo/komentar na drugi strani), kar, seveda, pomeni različne jezikovne oblike, to pa, posledično, različno ali celo drugačno štetje in razvrščanje v frekvenčnem slovarju.

Oglejmo si najprej prvih 100, najvišje uvrščenih oz. najpogosteje uporabljenih, besed.

100 najpogosteje uporabljenih besed v DZ leta 1999:

mesto	št. pojavitev	beseda
1	20563	so
2	18210	kdo
3	17493	bo
4	15951	hvala
5	15892	gospod
6	14037	tako
7	13187	amandma
8	12101	smo
9	12054	tega
10	11933	zakona
11	10775	lepa
12	10711	lahko
13	10584	ker
14	10122	poslancev
15	9815	sem

16	9306	želi
17	8393	oziroma
18	8258	bilo
19	8249	predlog
20	8027	proti
21	7914	besedo
22	7702	zakon
23	7634	prisotnost
24	7523	seveda
25	7471	prisotnih
26	7366	potem
27	7020	ampak
28	7020	jih
29	6839	predsednik
30	6816	sprejet
31	6668	jaz
32	6622	mi
33	6622	člen
34	6488	vlada
35	6312	ugotavljam
36	6306	bil
37	6277	bomo
38	6173	zato
39	6067	členu
40	5612	kaj
41	5474	vlade
42	5342	mislím
43	4939	naj
44	4918	gre
45	4912	sedaj
46	4897	torej
47	4846	dajem
48	4846	slovenije
49	4843	bom
50	4832	ugotovimo
51	4717	ste
52	4699	glasovanje
53	4663	državni
54	4628	vse
55	4625	bila

56	4580	nekaj
57	4555	bodo
58	4275	zaradi
59	4247	prosim
60	4215	tu
61	4205	teh
62	4159	zelo
63	4157	več
64	4141	glede
65	4115	prehajamo
66	4044	razpravo
67	4021	zbor
68	3928	podpredsednik
69	3893	državnega
70	3879	kako
71	3841	danes
72	3768	točko
73	3698	republike
74	3694	vprašanje
75	3644	vendar
76	3435	ugotavljamo
77	3428	poslanci
78	3319	rekel
79	3300	tukaj
80	3240	treba
81	3206	pač
82	3157	sicer
83	3148	zbora
84	3073	prav
85	3058	pravi
86	3037	bili
87	3012	minister
88	2971	zakonu
89	2919	reda
90	2916	način
91	2908	imamo
92	2867	res
93	2767	celoti
94	2748	nihče
95	2744	niso

96	2723	tisti
97	2719	dnevnega
98	2686	zadeve
99	2682	vem
100	2663	stvari

5. Princip in metodologija branja (interpretacije)

Branje frekvenčnih slovarjev je v osnovi drugačno od branja besedil; besedila so – malce poenostavljeno rečeno - ponavadi sestavljena iz stavkov oz. povedi, stavki in povedi pa, ki se (ponavadi) raztezajo od pike (klicaja, vprašaja, ...) do pike (klicaja, vprašaja, ...), ponavadi posredujejo – spet malce poenostavljeno rečeno - bolj ali manj zaključeno misel.

Frekvenčni slovarji so nekakšna »druga stran« besedil, so besedila, razbita na posamezne besede, so le besede, ki si sledijo druga za drugo, in kot taki, temelj in izhodišče besedila.

Ko torej beremo frekvenčni slovar se moramo zavedati (to zavedanje pa aplicirati tudi na svoje branje), da v besedilu uporabljene besede (ne besede kot abstraktne slovarske enote!) v grobem delimo na tri vrste:

a) besede, ki so neodvisne od teme in konteksta

To so besede, ki so nujno vezivo vsakega besedila ali govora, besede, ki besedilo ali govor sploh šele naredijo za besedilo oz. govor. Ni torej naključje, da se v vrhu izhodiščnega frekvenčnega slovarja (v primeru sodobnih indoevropskih jezikov tako rekoč vsakega, ne le našega) pojavljajo različne oblike (pomožnega) glagola biti, ki druge jezikovne elemente v večini primerov sploh šele povežejo v besedilo. V našem primeru sta to, na primer, besedici *so* in *bo*, ki sta se znašli na 1. in 3. mestu, v isto skupino pa bi lahko uvrstili še besedici *tako* (6. mesto) - ki ponavadi pomaga pri prehodu od ene teme k drugi, od argumenta k argumentu ali od argumenta k sklepu - in *ker* (13. mesto), ki je (lahko) pomemben argumentativni veznik. In to, naj še enkrat poudarim, **ne glede na temo in kontekst**.

b) besede, ki so vezane na temo

To so besede, ki so neposredno vezane na predmet, temo govora oz. besedila. V našem primeru, primeru parlamentarnega postopka, so to besede kot *amandma* (7. mesto), *zakona* (10. mesto), *poslanec* (14. mesto), *predlog*

(19. mesto), *člen* (33. mesto) in *vlada* (34. mesto). To so obenem tudi besede, ki naj bi bile najbolj uravnoteženo porazdeljene po frekvenčnem slovarju.

c) besede, ki so vezane na kontekst

To so besede, ki so neposredno vezane na (zunajjezikovni) kontekst, v katerem poteka govor oz. razprava na neko temo. V primeru frekvenčnega slovarja sej DZ so to, na primer, besede *kdo* (2. mesto), *hvala* (4. mesto) in *gospod* (5. mesto). V vseh teh primerih gre za besede, kiso vezane na parlamentarni postopek vodenja sej, zato ni nenavadno, da so se znašle v samem vrhu frekvenčnega slovarja sej DZ. Izjemno visoka uvrstitev – kar z drugimi besedami povedano pomeni, izjemna pogostost rabe - tudi nedvoumno kaže, **kakšna sta narava in način dela v DZ: procedura pogosto prevladuje nad vsebinskostjo**. Kar je za parlamentarni postopek seveda razumljivo, utegnilo pa bi vplivati na način poročanja o parlamentarnem delu in, posledično, na javno podobo DZ.

Oglejmo si zdaj še 100 najpogostejše uporabljenih besed iz izhodiščnega frekvenčnega slovarja medijev [2.1. – CD 1], ki obsega 2797 besed in oblik, od besedice *so*, ki se pojavlja 2728 krat, do besedice *žrtev*, ki se pojavlja 10 krat.

100 najpogostejše uporabljenih besed v poročanju medijev o delu DZ:

mesto	beseda	št. pojavitev
1	so	2728
2	bo	1675
3	zakona	1612
4	naj	1094
5	zakon	1065
6	bodo	921
7	poslanci	921
8	državni	748
9	predlog	666
10	tako	657
11	sds	654
12	zbor	621
13	včeraj	593

14	poslancev	555
15	bilo	545
16	državnega	518
17	le	489
18	lahko	484
19	več	480
20	jih	478
21	ker	458
22	vlada	456
23	dz	439
24	tega	416
25	zakonu	404
26	zaradi	403
27	lds	389
28	bil	383
29	zbora	373
30	zato	366
31	sicer	357
32	obravnavo	320
33	tolarjev	311
34	niso	305
35	zlzd	298
36	ljubljana	296
37	skd	296
38	vlade	291
39	saj	290
40	bila	289
41	nekaj	289
42	dejal	278
43	vse	278
44	oziroma	272
45	treba	271
46	namreč	269
47	vendar	257
48	proti	254
49	postopku	245
50	gre	238
51	povedal	230
52	brez	227
53	predlogu	227

54	predsednik	225
55	sls	224
56	predloga	219
57	slovenija	217
58	minister	214
59	drugim	210
60	seji	208
61	sistem	208
62	seje	204
63	sprejeli	204
64	zdaj	198
65	bolj	197
66	poslanec	197
67	večina	195
68	predvsem	190
69	skupine	189
70	razpravo	185
71	država	184
72	mnenju	183
73	zboru	180
74	obravnavi	179
75	poslanske	179
76	slovenije	179
77	države	177
78	poleg	177
79	stranke	177
80	državnem	176
81	glede	175
82	kaj	173
83	kako	172
84	sloveniji	171
85	drugih	169
86	zakonom	168
87	bili	166
88	drugo	165
89	sodišča	162
90	nato	160
91	novele	160
92	ministra	159
93	sprejel	158

94	let	157
95	prav	155
96	odstotkov	154
97	sodišče	153
98	del	152
99	delo	151
100	ampak	150

Če izhodiščni frekvenčni slovar DZ primerjamo z izhodiščnim frekvenčnim slovarjem medijev [1.1.2. *Primerjava izhodiščnega frekvenčnega slovarja vseh sej DZ v l. 1999 (1.1.) z izhodiščnim frekvenčnim slovarjem vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.1) – CD 1*] glede na tri zgoraj opredeljene kategorije besed:

Mediji vs. seje (primerjava pogostosti pojavljanj besed)

DZ/mediji		DZ/mediji
(najpogostejše besede)		(število pojavitev)
1/1	so	20563/2728
2/243	kdo	18210/83
3/2	bo	17493/1675
4/0	hvala	15951/0
5/0	gospod	15892/0
6/10	tako	14037/657
7/1177	amandma	13187/22
8/168	smo	12101/106
9/24	tega	12054/416
10/3	zakona	11933/1612
11/0	lepa	10775/0
12/18	lahko	10711/484
13/21	ker	10584/458
14/14	poslancev	10122/555
15/681	sem	9815/37
16/2031	želi	9306/14
17/44	oziroma	8393/272
18/15	bilo	8258/545

19/9	predlog	8249/666
20/48	proti	8027/254
21/0	besedo	7914/0
22/5	zakon	7702/1065
23/0	prisotnost	7634/0
24/637	seveda	7523/39
25/0	prisotnih	7471/0
26/190	potem	7366/98
27/100	ampak	7020/150
28/20	jih	7020/478
29/54	predsednik	6839/225
30/333	sprejet	6816/68
31/0	jaz	6668/0
32/925	mi	6622/28
33/309	člen	6622/70
34/22	vlada	6488/456
35/0	ugotavljam	6312/0
36/28	bil	6306/383
37/275	bomo	6277/77
38/30	zato	6173/366
39/563	členu	6067/43
40/82	kaj	5612/173
41/38	vlade	5474/291
42/1925	mislim	5342/14
43/4	naj	4939/1094
44/50	gre	4918/238
45/1269	sedaj	4912/21
46/183	torej	4897/100
47/0	dajem	4846/0
48/76	slovenije	4846/179
49/1364	bom	4843/19
50/0	ugotovimo	4832/0
51/0	ste	4717/0
52/599	glasovanje	4699/41
53/8	državni	4663/748
54/43	vse	4628/278
55/40	bila	4625/289
56/41	nekaj	4580/289
57/6	bodo	4555/921
58/26	zaradi	4275/403

59/0	prosim	4247/0
60/2538	tu	4215/11
61/111	teh	4205/141
62/108	zelo	4159/142
63/19	več	4157/480
64/81	glede	4141/175
65/0	prehajamo	4115/0
66/70	razpravo	4044/185
67/12	zbor	4021/621
68/1953	podpredsednik	3928/14
69/16	državnega	3893/518
70/83	kako	3879/172
71/113	danes	3841/140
72/980	točko	3768/27
73/1413	republike	3698/19
74/112	vprašanje	3694/141
75/47	vendar	3644/257
76/0	ugotavljamo	3435/0
77/7	poslanci	3428/921
78/1725	rekel	3319/16
79/0	tukaj	3300/0
80/45	treba	3240/271
81/676	pač	3206/37
82/31	sicer	3157/357
83/29	zbora	3148/373
84/95	prav	3073/155
85/305	pravi	3058/71
86/87	bili	3037/166
87/58	minister	3012/214
88/25	zakonu	2971/404
89/184	reda	2919/99
90/300	način	2916/71
91/1912	imamo	2908/14
92/364	res	2867/62
93/384	celoti	2767/64
94/691	nihče	2748/36
95/34	niso	2744/305
96/265	tisti	2723/80
97/255	dnevnega	2719/81
98/170	zadeve	2686/106

lahko preliminarno ('prava' analiza zahteva generiranje in uporabo semantično-funkcionalnih oblik (SFO) oz. krnov) ugotovimo tole:

- a) **besede, ki so neodvisne od konteksta**, se v medijih pojavljajo s podobno oz. primerljivo frekvenco (upoštevaje dejstvo, da gre, 1., v primeru medijskih zapisov za več kot 13 krat manj gradiva, predvsem pa, 2., za drugačno zvrst oz. drugačen način oblikovanja besedil). To velja zlasti za t.i. nezaznamovane besede, besede, ki so bolj ali manj neodvisne od konteksta (oz. potrebne in uporabne v slehernem kontekstu) in zvrstnosti besedila (naj gre za poslanski (torej govorni) nastop ali novinarski (v našem primeru torej pisni) prispevek), na primer: *so, bo, tako, tega, ker, bilo, jih, bil, vse, bila, nekaj, glede, kako, sicer, bili*.

Do odstopanj prihaja pri sledečih besedah, ki so vse po vrsti **zaznamovane** (*smo* 1/168, *sem* 15/681, *sprejet* 30/333, *mi* 32/309, *bomo* 37/275, *mislim* 42/1925, *bom* 49/1364, *imamo* 91/1912). Zaznamovane glede na specifiko rabe v konkretnih situacijah: *smo, sem, mi, bomo, bom, mislim, imamo* se namreč veliko pogosteje uporabljajo v govoru kot pri pisanju. Če pri tem upoštevamo še dejstvo, da je v primeru DZ o isti problematiki, s približno istimi veznimi besedami (besedami, ki so neodvisne od konteksta), razpravljalo več poslancev, novinar pa je to razpravo, v večini primerov, le povzel in strnil, potem postane mnogo bolj jasno, zakaj se te besede pogosteje pojavljajo v DZ kot v medijskih zapisih o njegovem delu. Nenazadnje moramo upoštevati tudi dejstvo, da gre za besede, ki so odvisne tudi od specifičnosti govornega položaja: v govornih nastopih in pri govorjenju nasploh govorci mnogo pogosteje uporabljamo oblike v 1. osebi ednine ali množine kot pa pri novinarskem pisanju, kjer se mora novinarjev jaz umakniti bolj ali manj objektivnemu poročanju o dogodku.

- b) **besede, ki so vezane na temo**, že kažejo večja odstopanja: *amandma* se v medijskem frekvenčnem slovarju tako pojavlja šele na 1177. mestu, beseda *člen* pa sploh ne. Seveda pa so takšni podatki lahko zavajajoči; omenili smo

že, da za govorjenje veljajo drugačna pravila tvorjenja besedil(a) kot za pisanje (ali še bolj specifično, za novinarsko poročanje): če novinar v svojem zapisu ni uporabil besede *člen*, zelo redko pa besedo *amandma*, iz tega še ne sledi, da o členu/členih sploh ni pisal, o amandmaju/amandmajih pa le poredko.

Nasprotno, lahko da je uporabil katero drugo sklonsko različico (na primer, *člena*, *členu*, *členom*) in prav temu smo posvetili 2. korak raziskave: izdelavi frekvenčnih slovarjev, ki besed ne razvrščajo le kvantitativno, po številu pojavitev, temveč tudi tematsko, po semantično-funkcionalnih osnovah (SFO) ali krnih in priležnih sklonsko-spregatvenih končnicah. Šele tako lahko dobimo natančno sliko o številu in vrstah uporabljenih besed, s kvantitativno analizo njihovega znotrajjezikovnega konteksta pa tudi natančnejšo sliko o njihovi rabi.

Če iz zgornje primerjave izhodiščnih frekvenčnih slovarjev izluščimo besede, ki so tematsko in vsebinsko vezane na delo DZ, dobimo takšno, seveda le delno in začasno, sliko:

mesto glede na št. pojavitev DZ/mediji	število pojavitev DZ/mediji	beseda
7/1177	13187/22	amandma
10/3	11933/1612	zakona
14/14	10122/555	poslancev
19/9	8249/666	predlog
22/5	7702/1065	zakon
29/54	6839/225	predsednik
30/333	6816/68	sprejet
33/0	6622/0	člen
34/22	6488/456	vlada
39/563	6067/43	členu
41/38	5474/291	vlade
48/76	4846/179	slovenije
53/8	4663/748	državni
66/70	4044/185	razpravo
69/16	3893/518	državnega
73/1413	3698/19	republike
74/112	3694/141	vprašanje
77/7	3428/921	poslanci
83/29	3148/373	zbora
87/58	3012/214	minister
88/25	2971/404	zakonu

In če bi sklepali le na podlagi teh delnih in začasnih rezultatov bi lahko ugotovili, da so novinarski zapisi posvečali malo, morda celo premalo, prostora (posameznim) obravnavanim členom in amandmajem ((pre)malo glede na dejstvo, da je obravnava in sprejemanje zakonov, amandmajev in členov temeljna dejavnost DZ), občutno več pa zakonom. Iz česar bi spet, posledično, lahko izpeljali (delni in začasni) sklep, da so mediji prostor namenjali predvsem celoti (zakonom), mnogo manj pa njenim sestavnim delom (amandmajem in členom), razpravljanje o katerih predstavlja – poleg proceduralnih formalnosti – večinski del dejavnosti DZ.

Izstopajoča je tudi pogostost pojavljanja besede *poslancev* (ki je v medijih relativno pravzaprav še večja kot kažejo številke, saj je pogostost pojavljanja na državnozborski strani posledica pogostega proceduralnega preverjanja prisotnosti in glasovanja), ki bi (upoštevajoč, seveda, da gre za izhodiščni frekvenčni slovar in ne slovar semantično-funkcionalnih osnov) utegnila kazati, da so mediji več pozornosti posvečali posameznikom (posameznim poslancem) kot pa njihovem delu (predlaganju členov in amandmajev, njihovem dopolnjevanju in razpravljanju o njih).

Seveda je bila to le začetna hipoteza, ki smo jo preverili v dveh sledečih korakih:

- 1) z izdelavo in primerjavo frekvenčnih slovarjev semantično-funkcionalnih osnov (SFO) oz. krnov in
  - 2) z analizo kontekstov (širšega govorno-besedilnega okolja) teh osnov.
- c) **besed, ki so vezane na kontekst**, pa v frekvenčnem slovarju medijev tako rekoč ni. Gre za besede, ki so sestavni del proceduralnih postopkov v DZ in v frekvenčnem slovarju DZ zato dosegajo visoke vrednosti (v frekvenčnem slovarju medijev pa jih, razumljivo, ni, saj mediji poročajo o vsebini in ne proceduri):

Hvala (pri zahvaljevanju za besedo ali diskusijski prispevek);

Lepa (ponavadi v kombinaciji »Hvala lepa«);

Besedo (»Želi kdo besedo?«);

Prisotnost (preverjanje prisotnosti poslancev);

Prisotnih (preverjanje prisotnosti poslancev);

Dajem (»Predlog dajem na glasovanje«);

Ugotovimo (preverjanje prisotnosti poslancev);

Prosim (ponavadi v raznih intervencijah predsedujočega);

Prehajamo (»Prehajamo na naslednjo točko dnevnega reda«);

Točko (»Prehajamo na naslednjo točko dnevnega reda«).

6. Semantično-funkcionalne osnove (krni), konteksti in kolokacije

Ker je programski paket TEXTPACK omogočal le preprosto kvantitativno štetje posameznih pojavitev besed, kakršno smo videli v zgornjih primerih, je bila v okviru projekta izdelana posebna programska oprema, ki t.i. „zadetke“ v izhodiščnih frekvenčnih slovarjih (najpogosteje uporabljane besede po padajočem vrstnem redu) na novo razvrsti po minimalnih skupnih osnovah ali krnih (na primer *gospod-*), ki tako na enem mestu združijo vse sklonsko-spregatvene in prislovno-prilastkovne različice (na primer, *gospod arstvo*, *gospod-arški*, *gospod-arjenje*...). Poudariti velja, da ne gre (vsaj vedno ne) za korene v slovničnem ali etimološkem smislu, kakor jih poznata in uporabljata, na primer, slovansko in/ali zgodovinsko jezikoslovje (primerjalno jezikoslovje), ampak bolj za nekakšne **semantično-funkcionalne osnove**:

- **semantične**, ker naj na enem mestu združijo kar največ **pomensko sorodnih različic**

in

- **funkcionalne**, ker naj na enem mestu združijo kar največ pomensko sorodnih različic, **glede na obravnavano temo oz. kontekst** (Državni zbor).

Pri tem smo, seveda, gradili na izhodiščnih frekvenčnih slovarjih, kakor smo jih predstavili na straneh 14-17.

Prvim 1200 najpogosteje se pojavljajočim besedam⁵ smo nato določili semantično-funkcionalne osnove in dobili novo razvrstitev [1.2. *Frekvenčni slovar semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh sej DZ v l. 1999 – CD 1*]. Navajamo le prvih 15 (ostale so na voljo v prilogi, na CD-ROMu), pri čemer smo semantično-funkcionalne osnove zapisali v krepkem tisku, posamezne oblike (konkretne pojavitve) pa neposredno pod njimi:

---

⁵ Številka je povsem arbitrarna, vendar z razvrščanjem pod semantično-funkcionalne osnove zajame približno prve ¼ vseh besed, torej precej več kot le tiste, ki se pojavljajo najpogosteje in so predmet naše analize in interpretacije.

mesto	beseda	št. pojavitev
1	so	20563
2	kdo	18210
3	bo	17493
	hval-	[število vseh ponovitev] 16026
4	hval-a	15951
13342	hval-ili	11
	hvalež-	
4558	hvalež-en	51
11992	hvalež-ni	13
	gospod-	[število vseh ponovitev] 23262
5	gospod-	15892
118	gospod-a	2209
149	gospod-u	1834
1266	gospod-om	222
	gospodj-	
419	gospodj-e	718
	gospodar-	
6210	gospodar-	34
8213	gospodar-i	23
10056	gospodar-iti	17
11439	gospodar-ili	14
12617	gospodar-il	12
	gospodarn-	
8466	gospodarn-osti	22
11441	gospodarn-o	14
11987	gospodarn-ost	13
	gospodarj-	
3114	gospodarj-enja	81
4557	gospodarj-enje	51
6650	gospodarj-enju	31

11440	gospodarj-i	14
	gospodarsk-	
819	gospodarsk-e	353
1288	gospodarsk-ih	218
1859	gospodarsk-i	145
2539	gospodarsk-o	102
2761	gospodarsk-ega	93
2795	gospodarsk-a	92
4855	gospodarsk-em	47
5702	gospodarsk-im	38
11442	gospodarsk-imi	14
	gospodarst-	
584	gospodarst-vo	497
1042	gospodarst-va	276
2211	gospodarst-vu	119
7952	gospodarst-ev	24
8717	gospodarst-vom	21
	gospodinjst-	
12618	gospodinjst-va	12
14133	gospodinjst-vu	10
	tak- [število vseh ponovitev]	24270
178	tak-	1581
416	tak-e	721
467	tak-a	624
508	tak-ih	574
606	tak-ega	481
770	tak-i	373
1401	tak-em	199
1985	tak-im	135
2626	tak-imi	99
3138	tak-emu	81
	taks-	
4015	taks-e	60
5795	taks-	38
7275	taks-a	28

8373	taks-ah	23
8620	taks-o	22
14707	taks-ativno	10
	tako-	
6	tako-	14037
1363	tako-le	204
6748	tako-rekoč	31
	takš-	
610	takš-en	479
774	takš-no	372
969	takš-ne	297
1105	takš-na	261
1554	takš-nih	180
1686	takš-nega	164
2052	takš-ni	130
4265	takš-nim	56
5147	takš-nem	44
7884	takš-nimi	25
9187	takš-nemu	20
	takoj-	
446	takoj-	658
9541	takoj-šnje	19
	takrat-	
128	takrat-	2060
4987	takrat-ni	46
7669	takrat-ne	26
7883	takrat-na	25
8372	takrat-nega	23
10321	takrat-no	17
13078	takrat-nih	12
	takoimenovan-	
8371	takoimenovan-i	23
13077	takoimenovan-e	12

	amandma-	[število vseh ponovitev]	21384
7	amandma-	13187	
107	amandma-ju	2436	
191	amandma-ja	1524	
276	amandma-ji	1074	
289	amandma-jev	1036	
349	amandma-je	859	
422	amandma-jih	710	
573	amandma-jem	510	
5817	amandma-jema	37	
13248	amandma-jski	11	

8	smo	12101
9	tega	12054

	zakon-	[število vseh ponovitev]	28761
10	zakon-a	11933	
22	zakon-	7702	
88	zakon-u	2971	
238	zakon-om	1251	
629	zakon-ov	462	
1143	zakon-i	252	
1322	zakon-e	212	
2027	zakon-ih	132	
	zakonod-		
245	zakonod-ajo	1218	
555	zakonod-aje	528	
1307	zakonod-aja	215	
1555	zakonod-aji	180	
2172	zakonod-ajni	122	
2511	zakonod-ajnega	104	
3700	zakonod-ajno	67	
3970	zakonod-ajalec	61	
5682	zakonod-ajne	39	
6913	zakonod-ajnem	30	
7302	zakonod-ajalca	28	
8151	zakonod-ajna	24	
11860	zakonod-ajalcu	14	
11861	zakonod-ajnih	14	

	zakonit-	
3699	zakonit-o	67
9223	zakonit-a	20
12466	zakonit-	13
13164	zakonit-e	12

	zakonsk-	
1475	zakonsk-o	189
1865	zakonsk-i	145
2028	zakonsk-e	132
2084	zakonsk-em	128
2817	zakonsk-ih	92
3701	zakonsk-a	67
4332	zakonsk-ega	55
7911	zakonsk-imi	25
13944	zakonsk-im	11

	zakonik-	
4274	zakonik-a	56
9970	zakonik-	18
14816	zakonik-u	10

	zakonitos-	
2171	zakonitos-ti	122
5574	zakonitos-t	40

	lep-	[število vseh ponovitev]	12189
11	lep-a	10775	
313	lep-o	966	
742	lep-	389	
7988	lep-e	24	
12712	lep-i	12	
13445	lep-ih	11	
	lepš-		
12713	lepš-e	12	

12	lahko	10711	
13	ker	10584	
	poslan-	[število vseh ponovitev]	26617
14	poslan-cev	10122	
77	poslan-ci	3428	
114	poslan-ec	2298	
195	poslan-ke	1496	
200	poslan-ca	1448	
674	poslan-cem	428	
715	poslan-k	404	
993	poslan-ce	288	
1071	poslan-kam	269	
1695	poslan-cu	163	
2236	poslan-cih	118	
3551	poslan-ka	70	
8564	poslan-	22	
	poslana-		
12218	poslana-	13	
	poslano-		
12219	poslano-	13	
	poslanst-		
11661	poslanst-vo	14	
	poslansk-		
129	poslansk-e	2045	
181	poslansk-a	1564	
246	poslansk-ih	1215	
463	poslansk-i	631	
732	poslansk-o	396	
3456	poslansk-ega	72	
6709	poslansk-im	31	
7824	poslansk-em	25	
7825	poslansk-imi	25	
9453	poslansk-emu	19	
	sem-	[število vseh ponovitev]	9827
15	sem-	9815	

žel- [število vseh ponovitev] 14158

Iste semantično-funkcionalne osnove smo nato aplicirali tudi na izhodiščni frekvenčni slovar medijev, katerega prvih 100 zadetkov smo predstavili na straneh 19 -22, in iz izhodiščnega slovarja [2.1.] dobili novega [2.2. *Frekvenčni slovar semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 – CD 1*], kjer so besede razporejene po semantično-funkcionalnih osnovah, pri čemer smo semantično-funkcionalne osnove zapisali v krepkem tisku, posamezne oblike (konkretne pojavitve) pa neposredno pod njimi (navajamo le prvih 15 osnov)⁶ :

mesto	beseda	št. pojavitev
1	so	2728
	zvezn- [število vseh ponovitev]	0
	zaključuj- [število vseh ponovitev]	0
	vaš- [število vseh ponovitev]	0
	upa- [število vseh ponovitev]	0
	točn- [število vseh ponovitev]	0
	spoštovan- [število vseh ponovitev]	0
	razum- [število vseh ponovitev]	0
	rad- [število vseh ponovitev]	0
	prosi- [število vseh ponovitev]	0
	prisot- [število vseh ponovitev]	0
	prehajam- [število vseh ponovitev]	0
	pregled- [število vseh ponovitev]	0
	prebra- [število vseh ponovitev]	0
	praktič- [število vseh ponovitev]	0
	praks- [število vseh ponovitev]	0
	pozdrav- [število vseh ponovitev]	0
	poglej- [število vseh ponovitev]	0
	odstav- [število vseh ponovitev]	0
	odpira- [število vseh ponovitev]	0
	nared- [število vseh ponovitev]	0
	napis- [število vseh ponovitev]	0
	moj- [število vseh ponovitev]	0

6 31 iskanih osnov, pri katerih je zapisano, da je število vseh ponovitev enako 0, predstavlja osnove, ki se v besedišču medijev sploh ne pojavljajo (večina pa sodi med *besede, ki so vezane na kontekst*).

	mnog-	[število vseh ponovitev]	0
	lep-	[število vseh ponovitev]	0
	krat-	[število vseh ponovitev]	0
	izhaja-	[število vseh ponovitev]	0
	hval-	[število vseh ponovitev]	0
	hoče-	[število vseh ponovitev]	0
	faz-	[število vseh ponovitev]	0
	dati-	[število vseh ponovitev]	0
	boji-	[število vseh ponovitev]	0
2	bo	1675	
	zakon-	[število vseh ponovitev]	3761
3	zakon-a	1612	
5	zakon-	1065	
25	zakon-u	404	
86	zakon-om	168	
166	zakon-ov	107	
577	zakon-i	43	
841	zakon-e	31	
2020	zakon-ih	14	
	zakonod-		
488	zakonod-aje	50	
842	zakonod-ajo	31	
944	zakonod-ajnega	28	
945	zakonod-ajni	28	
1749	zakonod-aji	16	
2784	zakonod-ajno	10	
	zakonit-		
2192	zakonit-o	13	
	zakonsk-		
760	zakonsk-e	34	
1170	zakonsk-i	23	
1280	zakonsk-ih	21	
1435	zakonsk-ega	19	
1542	zakonsk-o	18	
2785	zakonsk-a	10	

	zakonik-		
1748	zakonik-a	16	
	zakonitos-		
4	naj	1094	
6	bodo	921	
	poslan-	[število vseh ponovitev]	2664
7	poslan-ci	921	
14	poslan-cev	555	
66	poslan-ec	197	
138	poslan-ca	120	
206	poslan-cem	94	
284	poslan-ce	75	
315	poslan-cih	70	
930	poslan-ke	28	
1253	poslan-ka	21	
1494	poslan-cu	18	
	poslana-		
	poslano-		
	poslanst-		
	poslansk-		
75	poslansk-e	179	
179	poslansk-ih	102	
252	poslansk-a	82	
316	poslansk-o	70	
378	poslansk-i	60	
494	poslansk-ega	49	
2128	poslansk-em	13	
2691	poslansk-im	10	
	drž-	[število vseh ponovitev]	2602
	držav-		

8	držav-ni	748
16	držav-nega	518
71	držav-a	184
77	držav-e	177
80	držav-nem	176
171	držav-nih	105
208	držav-ne	93
241	držav-i	83
295	držav-na	72
324	držav-	69
359	držav-o	62
459	držav-nemu	51
651	držav-no	38
987	držav-ah	26
1183	držav-ami	22
1452	držav-nim	18
1567	držav-ama	17
	državot-	
	državljan-	
358	državljan-ov	62
538	državljan-i	45
1228	državljan-e	21
1771	državljan-om	15
	državljans-	
	predl- [število vseh ponovitev]	1889
	predlag-	
	predlog-	
9	predlog-	666
53	predlog-u	227
56	predlog-a	219
586	predlog-om	42
634	predlog-e	39
635	predlog-ov	39
970	predlog-i	27

2701	predlog-ih	10
	predlož-	
	predlaga-	
127	predlaga-l	125
149	predlaga-la	113
361	predlaga-li	62
368	predlaga-	61
1611	predlaga-ti	17
1967	predlaga-jo	14
	predlagan-	
722	predlagan-i	35
1006	predlagan-e	26
1145	predlagan-ih	23
1609	predlagan-ega	17
2133	predlagan-o	13
2483	predlagan-em	11
2700	predlagan-im	10
	predložen-	
	predlagate-	
585	predlagate-lji	42
1259	predlagate-lj	21
1610	predlagate-ljev	17
2134	predlagate-lja	13
	tak- [število vseh ponovitev]	1043
662	tak-	38
1113	tak-ih	24
1159	tak-ega	23
1423	tak-a	19
1424	tak-e	19
	taks-	
2529	taks-e	11
	tako-	

10	tako-	657	
	takš-		
704	takš-ne	36	
1063	takš-en	25	
1064	takš-no	25	
2339	takš-na	12	
2340	takš-nega	12	
2530	takš-nih	11	
	takoj-		
501	takoj-	49	
	takrat-		
253	takrat-	82	
	takoimenovan-		
11	sds	654	
	zbor-	[število vseh ponovitev]	1210
12	zbor-	621	
29	zbor-a	373	
73	zbor-u	180	
	zborni-		
1546	zborni-ce	18	
1547	zborni-ci	18	
13	včera	593	
	bil-	[število vseh ponovitev]	1467
15	bil-o	545	
28	bil-	383	
40	bil-a	289	
87	bil-i	166	
235	bil-e	84	
	bistv-		

bilanc-

bilateral-

17	le	489
18	lahko	484
19	več	480
20	jih	478
21	ker	458

	vlad-	[število vseh ponovitev]	1048
38	vlad-e	291	
122	vlad-i	127	
433	vlad-ni	55	
707	vlad-ne	36	
1167	vlad-nih	23	
1535	vlad-nega	18	
1536	vlad-no	18	
2186	vlad-na	13	
2555	vlad-nim	11	

	vlada-	
22	vlada-	456

vladanj-

vladajoč-

23	dz	439
24	tega	416
26	zaradi	403
27	lds	389
30	zato	366
31	sicer	357

	obravnav-	[število vseh ponovitev]	765
32	obravnav-o	320	
74	obravnav-i	179	
245	obravnav-ali	83	
312	obravnav-e	70	

466	obravnav-a	51	
857	obravnav-al	30	
1487	obravnav-ati	18	
1939	obravnav-ala	14	
	tolar-	[število vseh ponovitev]	311
33	tolar-jev	311	
	nis-	[število vseh ponovitev]	337
34	nis-o	305	
1588	nis-ta	17	
1796	nis-mo	15	
35	zlzd	298	
	ljubljan-	[število vseh ponovitev]	316
36	ljubljan-a	296	
1304	ljubljan-i	20	
37	skd	296	
39	saj	290	
	nek-	[število vseh ponovitev]	610
2258	nek-e	12	
2430	nek-i	11	
2431	nek-o	11	
	nekd-		
439	nekd-anje	54	
1933	nekd-anji	14	
1934	nekd-o	14	
2095	nekd-anjega	13	
	nekak-		
	nekaj-		
41	nekaj-	289	
2094	nekaj-krat	13	

	nekult-	
	nekater-	
438	nekater-i	54
480	nekater-e	50
2257	nekater-imi	12
2429	nekater-im	11
	nekolik-	
454	nekolik-o	52
	nekorekt-	
	dej- [število vseh ponovitev]	554
42	dej-al	278
1446	dej-ala	18
	dejan-	
598	dejan-ja	41
709	dejan-sko	35
1221	dejan-j	21
1365	dejan-je	19
	dejav-	
254	dejav-nosti	81
1073	dejav-nost	24
2210	dejav-nostjo	12

Ko smo pri izdelavi izhodiščnih frekvenčnih slovarjev slovar medijev primerjali s frekvenčnim slovarjem DZ glede na tri kategorije besed smo (preliminarno) ugotovili tole:

- a) **besede, ki so neodvisne od teme in konteksta**, se v medijih pojavljajo podobno oz. natančneje in primerneje⁷, s podobno neizstopajočo frekvenco glede na seje DZ (upoštevaje dejstvo, da gre 1., v primeru medijskih zapisov za več kot 13 krat manj gradiva, predvsem pa, 2., za drugačno zvrst in drugačen

⁷ V primeru *besed, ki so neodvisne od teme in konteksta*, torej v primeru t.i. veznih ali povezovalnih besed je namreč nemogoče postaviti kakršenkoli natančen kriterij primerljivosti pogostosti pojavljanja glede na različne (govorne) situacije in (različno) zvrstnost besedil.

način oblikovanja besedil). To velja še zlasti za t.i. nezaznamovane besede, besede, ki so bolj ali manj neodvisne od konteksta in zvrstnosti besedila. Do odstopanj prihaja pri besedah, ki so zaznamovane, namreč zaznamovane glede na specifiko rabe v konkretnih situacijah: *smo, sem, mi, bomo, bom, mislim, imamo* se namreč veliko pogosteje uporabljajo v govoru (DZ) kot pri pisanju (mediji). Vendar, če sprejmemo verjetnost, da je v primeru DZ o isti problematiki, s približno istimi veznimi besedami (besedami, ki so neodvisne od konteksta), verjetno razpravljalo več poslancev, novinarji pa so to isto razpravo, v večini primerov, le povzeli in strnili, potem postane mnogo bolj jasno, zakaj se te besede pogosteje pojavljajo v DZ kot v medijskih zapisih o njegovem delu.

Z izdelavo novih, natančnejših, frekvenčnih slovarjev se položaj besed, ki so neodvisne od teme in konteksta ni v ničemer spremenil, saj jih razvrščanje po semantično-funkcionalnih osnovah v glavnem ni prizadelo. Rezultati torej ostajajo enaki oz. primerljivo podobni.

- b) **besede, ki so vezane na temo**, so že v izhodiščnih slovarjih pokazale večja odstopanja: *amandma* se je v medijskem frekvenčnem slovarju tako pojavil šele na 1177. mestu, beseda *člen* pa sploh ne. Seveda pa so, kot smo takrat opozorili, takšni delni in preliminarni rezultati lahko zavajajoči. Omenili smo že, da za govorjenje veljajo drugačna pravila tvorjenja besedil(a) kot za pisanje (ali še bolj specifično, za poročanje): če novinar v svojem zapisu ni uporabil besede *člen*, zelo redko pa besedo *amandma*, to še ne pomeni nujno, da o členu/členih sploh ni pisal, o amandmaju/amandmajih pa le poredko. Nasprotno, lahko da je uporabil katero drugo sklonsko različico (na primer, *člena, členu, členom*) in prav rešitvi tega problema je bila namenjena izdelava novih frekvenčnih slovarjev, ki besed ne razvrščajo le kvantitativno, po številu pojavitev, temveč tudi tematsko, po semantično-funkcionalnih osnovah ali krnih in sklonsko-spregatvenih končnicah. Šele s tem smo dobili natančno sliko o številu in vrstah uporabljenih besed.

Ko smo iz izhodiščnih frekvenčnih slovarjev izluščili besede, ki so tematsko in vsebinsko vezane na delo DZ zbora, smo po primerjavi obeh izhodiščnih slovarjev, državnozborskega in medijskega [1.1.2.– CD 1] dobili takšne slike:

mesto glede na št. pojavitev DZ/mediji	število pojavitev DZ/mediji	beseda
7/1177	13187/22	amandma
10/3	11933/1612	zakona
14/14	10122/555	poslancev
19/9	8249/666	predlog
22/5	7702/1065	zakon
29/54	6839/225	predsednik
30/333	6816/68	sprejet
33/0	6622/0	člen
34/22	6488/456	vlada
39/563	6067/43	členu
41/38	5474/291	vlade
48/76	4846/179	slovenije
53/8	4663/748	državni
66/70	4044/185	razpravo
69/16	3893/518	državnega
73/1413	3698/19	republike
74/112	3694/141	vprašanje
77/7	3428/921	poslanci
83/29	3148/373	zbora
87/58	3012/214	minister
88/25	2971/404	zakonu

Če zdaj pogledamo primerjavo »istih« besed kot dela semantično-funkcionalnih osnov (kot vključenih pod semantično-funkcionalne osnove) se slika že malce spremeni:

osnova	mesto glede na število pojavitev	število pojavitev DZ/mediji
zakon-	1	28761/3761
poslan-	2	26555/2664
predl-	3	25524/1889
amandma-	4	21384/32
drž-	5	19488/2602

člen-	6	16439/214
sprej-	7	15043/ 925
vlad-	8	13727/1048
sloven-	9	12757/1021
razprav-	10	11628/746
zbor-	11	9901/1174
minist-	12	9714/705
predsed-	13	8855/390
vpraša-	14	7316/413
republi-	15	4656/19

Če pa primerjamo oba nova frekvenčna slovarja sej DZ in medijev [1.2.2. *Primerjava frekvenčnega slovarja semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh sej DZ v l. 1999 (1.2.) s frekvenčnim slovarjem semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.2.) – CD 1*], v katerih namesto pojavitev **posameznih besednih oblik nastopajo semantično-funkcionalne osnove** (primerjamo torej osnove, ne (le) posamezne oblike), se vrstni red besed, ki so vezane na temo (označili smo jih z zvezdico (*)⁸) še dodatno spremeni:

osnova	mesto glede na število pojavitev	število pojavitev DZ/mediji
*zakon-	1	28761/3761
?*poslan-	2	26555/2664
*predl-	3	25524/1889
tak-	4	24270/1043
bil-	5	23567/1467
gospod-	6	23262/171
*amandma-	7	21384/32
*drž-	8	19488/2602
vs-	9	18416/908
+*del-	10	17762/1101
ugot-	11	17184/103
+*prav-	12	16949/903

---

⁸ Z znakom za seštevanje (+), ki mu sledi zvezdica, smo označili nove tematske besede v slovarju, z vprašajem (?) pa besede, ki so v izhodiščnem slovarju spadale med *besede, ki so vezane na temo*, po pregledu konkordanc, to je, kontekstov, v katerih se pojavljajo [1.3. *Konkordance (konteksti) najpogostejše pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnega slovarja vseh sej DZ v l. 1999 (1.2.) – CD 1*] pa se je pokazalo, da (vsaj večinsko) pravzaprav spadajo v 3. kategorijo, torej med *besede, ki so vezane na kontekst*.

nek-	13	16534/610
*člen-	14	16439/214
hval-	15	16026/0
prisot-	16	15584/0
*sprej-	17	15043/925
pot-	18	14361/554
žel-	19	14158/123
*vlad-	20	13727/1048
*sloven-	21	12757/1021
lep-	22	12189/0
?*razprav-	23	11628/746
+*mor-	24	11110/660
glas-	25	10356/597
drug-	26	10231/874
?*zbor-	27	9901/1174
odl-	28	9843/672
sem-	29	9827/37
besed-	30	9741/225
*minist-	31	9714/705
skup-	32	9506/569
predsed-	33	8855/390
zad-	34	8571/369
?*vpraša-	35	7316/413
+*obravnav-	36	7251/765
pove-	37	7156/362
ime-	38	6858/472
kater-	39	6771/677
koleg-	40	6742/79

Izhajajoč le iz začetnih, izhodiščnih, slovarjev smo preliminarно ugotavljali, da bi novinarski zapisi utegnili posvečati relativno manj ali malo prostora (posameznim) obravnavanim členom in amandmajem ((pre)malo glede na dejstvo, da je obravnava in sprejemanje zakonov, amandmajev in členov temeljna dejavnost DZ), občutno več pa zakonom. Iz česar smo, posledično, izpeljali (seveda le delni in začasni) sklep, da bi mediji prostor utegnili namenjati predvsem celoti (zakonom), mnogo manj pa njenim sestavnim delom (amandmajem in členom), razpravljanje o katerih predstavlja – poleg nujnih in neizogibnih proceduralnih formalnosti – večinski del dejavnosti DZ.

Izstopajoča je bila tudi pogostost pojavljanja besede *poslancev* (ki je bila v medijih realno pravzaprav še večja kot kažejo številke, saj je pogostost pojavljanja na državnozborski strani posledica pogostega proceduralnega preverjanja prisotnosti in glasovanja), ki bi (izhajajoč iz stopnje analize, ki je bila zaključena takrat) utegnila kazati, da so mediji več pozornosti posvečali posameznikom (njihovim imenom in priimkom, strankarski, pogosto pa tudi regionalni, pripadnosti) kot pa njihovem delu (predlaganju členov in amandmajev, njihovem dopolnjevanju in razpravljanju o njih).

Tudi izdelava novih, natančnejših, frekvenčnih slovarjev in primerjava semantično-funkcionalnih osnov (v grobem) potrjuje ugotovitve preliminarne analize. Prvih 10 najpogostejše uporabljenih tematskih osnov medijskega pisanja o delu v Državnem zboru v frekvenčnem slovarju semantično-funkcionalnih osnov (krnov) izgleda takole:

- zakon-
- poslan-
- drž-
- predl-
- zbor-
- vlad-
- obravnav-
- tolar-
- ljubljjan-
in
- postop,

medtem ko osnovi *člen-* in *amandma-* najdemo šele na 106. in 260. mestu. Tudi razmerje med številom pojavljanj v DZ in v medijih (ki sicer ni odločilno, saj je odvisno od prevelikega števila spremenljivk, ki jih ni mogoče nadzorovati; uporabljati ga je mogoče le kot nekakšen pomožni indikator) se je s „prevedbo“ posameznih oblik pod semantično-funkcionalne osnove (in torej povečanjem preiskovane količine materiala) le minimalno spremenilo:

- če se je v izhodiščnih frekvenčnih slovarjih krn *člen-* v DZ pojavljal 6622 krat, v medijih pa (le) 70 krat, se po zajetju vseh oblik v DZ pojavlja 16439 krat, v

medijih pa 214 krat (ob 2.5 kratnem povečanju števila pojavitev v DZ to pomeni 3 kratno povečanje števila pojavitev v medijih);

- krn *amandma*-, ki se je v izhodiščnih frekvenčnih slovarjih v DZ pojavljal 13187 krat, v medijih pa le 22 krat, se po zajetju vseh oblik v DZ pojavlja 21384 krat, v medijih pa 32 krat (ob 1.6 kratnem povečanju pojavitev v DZ to pomeni 1.4 kratno povečanje pojavitev v medijih), kar realno predstavlja celo zmanjšanje.

Morebitni pomislek, da se *člen*- in *amandma*- v novinarskem pisanju morda pojavljata pod drugačnim imenom oz. v drugačni obliki, na primer pod osnovo *predl*-, lahko po pregledu konkordanc (kontekstov) te osnove [2.3. *Konkordance (konteksti) najpogostejše pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnega slovarja vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.2.) – CD 1*] zavržemo, saj se osnova *predl*- najpogostejše pojavlja v kombinaciji *predlog zakona* ali *predlog [poslanec/stranka]*.

Glede na to, da sta tudi v medijih na prvih dveh mestih frekventnosti pojavljanja osnovi *zakon*- in *poslan*- (po razvrstitvi posameznih oblik pod skupno semantično-funkcionalno osnovo *poslan*- se je število pojavitev v DZ povečalo za 2.5x, v medijih pa skoraj za 5x, pri čemer večina rab osnove *poslan*- v DZ spada v proceduralni postopek, torej med besede, ki so vezane na kontekst in ne med besede, ki so vezane na temo, rabe v medijih pa izključno med besede, ki so vezane na temo!) lahko iz tega - na osnovi gradiva, ki smo ga imeli na razpolago - s precejšnjo gotovostjo sklepamo:

- 1) **Mediji pri poročanju o delu v DZ dejansko posvečajo večjo pozornost obravnavani celoti, zakonom, kot pa sestavnim delom, členom in amandmajem.**

Kar bi lahko pojasnili z omejenim prostorom, ki ga imajo na voljo, v povezavi s tem pa morda tudi z željo, da bi bralcem – prav zaradi omejenosti s prostorom - raje predstavili celoto kot pa le sestavne dele (ki jih celota že vsebuje).

2) **Mediji pri poročanju o delu v DZ posvečajo posebno pozornost (posameznim) poslancem in njihovem delovanju.**

Pregled konkordanc (kontekstov) osnove *poslan-* iz frekvenčnega slovarja medijev pokaže [2.3. – CD 1], da imajo pojavljanja najpogostejše obliko *poslanec [stranka, ime in priimek] je predlagal oz. predlog poslanca [stranka, ime in priimek]*. Kar bi morda lahko pojasnili z novinarsko željo po objektivnosti in (politični) korektnosti: bralci so namreč tudi volivci in zanje bi utegnilo biti pomembno kdo (katera politična opcija) je kaj predlagal.

3) **Mediji pri poročanju o delu v DZ posebej izpostavljajo finančnoplat v DZ predlaganih rešitev in (bodisi afirmativno bodisi kritično) ljubljansko regijo.**

Presenetljivo visoko na lestvici števila pojavitev besed, ki so vezane na kontekst se pri medijih pojavljata osnovitolar - (na 8. mestu; v slovarju DZ šele po 400. mestu) in ljubljan- (na 9. mestu; v slovarju DZ šele po 1000. mestu). Kar bi, v primeru osnove *tolar-*, morda lahko pojasnili z željo, da bralcem, ki niso le volivci, ampak tudi davkoplačevalci, predstavijo, koliko jih bodo posamezne, v DZ predlagane rešitve, stale. Takšna interpretacija bi šla tudi z roko v roki z interpretacijo točke 2): za volivca-davkoplačevalca namreč ni nepomembno, koliko ga bo stala posamezna rešitev, ki jo je v DZ predlagal predstavnik kake politične stranke. Ali z drugimi besedami: bralec naj ve, koliko ga bodo stale rešitve, ki so jih predlagale posamezne politične stranke (in se, morda, tudi v skladu s tem odloči, ali politična stranka, za katero je volil, res zastopa njegove interese ali pa se bo na naslednjih volitvah odločil drugače) [glej tudi 3.2.1. *Primerjava frekvenčnih slovarjev semantično-funkcionalnih osnov (krnov) posameznih parlamentarnih strank (vsake stranke z vsemi drugimi strankami) – posamično – CD 1]* in β.3. *Konkordance (konteksti) najpogostejše pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnih slovarjev posameznih parlamentarnih strank – CD 1]*.

Izpostavljanje Ljubljane in ljubljanskosti je verjetno mogoče razložiti z dejstvom, da sta **dva od treh analiziranih medijev (Delo, Dnevnik) usmerjena predvsem na Ljubljano, tretji (Večer) pa je Ljubljano in**

Ljubljanskost prisiljen izpostavljati prav zato, ker ni iz Ljubljane - celotno delo DZ pač poteka prav v Ljubljani.

Težko bi rekli, da je prav zaradi teh treh, pravzaprav precej nevtralnih, elementov javna podoba DZ takšna, kakršna je (po splošno privzetem prepričanju ne najboljša ali celo slaba), dejstvo pa je, da so to najbolj izstopajoči momenti poročanja tiskanih medijev o delu DZ, obenem pa (poleg poročanja elektronskih medijev) edini elementi, na osnovi katerih si večina državljanov RS sploh lahko ustvari tekočo, sprotno podobo o delu v DZ. Seveda pa ne smemo zanemariti možnosti, da pri ljudeh lahko obstaja – in številna druga področja človeškega udejstvovanja kažejo, da je to celo zelo verjetno – poprejšnja, že ustvarjena ali celo stereotipna podoba o delu v DZ.

Že pri izhodiščnih frekvenčnih slovarjih smo ugotavljali, da besed, ki so vezane na kontekst - torej besed, ki so sestavni del proceduralnih postopkov v DZ in v frekvenčnem slovarju DZ zato dosegajo visoke vrednosti - v frekvenčnem slovarju medijev tako rekoč ni. To so potrdili tudi frekvenčni slovarji semantično-funkcionalnih osnov [1.2. – CD 1, 2.2. – CD 1], pregled konkordanc (kontekstov) posameznih osnov [1.3. – CD 1, 2.3. – CD 1] pa je pokazal, da **moramo celo nekatere osnove, za katere se je** pred generiranjem konkordanc posameznih semantično-funkcionalnih osnov **zdelo, da spadajo med besede, ki so vezane na temo, pravzaprav večinsko uvrstiti v 3. kategorijo, med besede, ki so vezane na kontekst!** Te osnove so *poslan-*, *razprav-*, *zbor-* in *vpraša-* (med najpogostejše se pojavljajočimi osnovami novega frekvenčnega slovarja DZ so označene z vprašajem), kar dodatno podkrepljujejo našo (začetno) ugotovitev (temelječo še na izhodiščnih frekvenčnih slovarjih), da pri delu DZ procedura pogosto prevladuje nad vsebinskostjo.

Takšna ugotovitev pravzaprav ne potrebuje obširnejšega komentarja: DZ je pač zakonodajno telo, zato njegovo delo mora potekati po natančno določeni proceduri, ki se vedno znova in znova ponavlja. Prav zato so besede kot *hvala*, *besedo*, *prisotnost*, *ugotovimo*, *prosim*, ... v samem vrhu pogostosti pojavljanja v DZ. Da mediji o tem ne pišejo je prav tako več kot razumljivo: procedura je vedno enaka, obravnavana problematika pa ne. In mediji „pokrivajo“ novice, torej tisto, kar je novo. Malce provokativno bi zato lahko rekli, da mediji prav gotovo ne odslikavajo natančno vsega dogajanja v DZ. Če bi ga, kako dolgočasna in nezanimiva bi bila njegova javna podoba šele tedaj?

V kolikšni meri na takšno (tudi že vnaprej ustvarjeno) podobo DZ lahko vpliva sprotno medijsko poročanje o delu DZ je na osnovi zgoraj navedenih značilnosti težko sklepati. Zato smo to skušali dodatno ugotoviti **z dvema ločenima anketama**: prvo smo izvedli med bralci (ki so bili v tem primeru pač nujno tudi poslušalci in gledalci), drugo pa (smo skušali izvesti) med novinarji. Tule so rezultati.

7. Anketa: Javnost o spremljanju DZ

7.1. Uvod

Anketo so v agenciji Ninamedia izvedli med 23. in 24. julijem 2003. Anketiranje je potekalo telefonsko, po metodi računalniško podprtega telefonskega anketiranja. Iz računalniškega seznama so poklicali 3423 naključno izbranih telefonskih naročnikov, 1315 v času anketiranja ni bilo dosegljivih, 1091 ni želelo sodelovati v anketi, 317 pa ni ustrezalo vzorčnim določilom. Znotraj gospodinjstva so izbrali tisto osebo, ki je zadnja praznovala rojstni dan in je bila stara nad 18 let. Anketiranih je bilo 700 oseb.

Anketiranje so izvajali v telefonskem studiu Ninamedie, po metodi CATI. Obdelava podatkov pa je bila izvedena na programski opremi SPSS, verzija 9.0.

Bralcem so zastavili tri vprašanja:

- 1) *Na kaj ste pri poročanju o delu Državnega zbora najbolj pozorni?*
- 2) *Kaj vam pri poročanju o delu Državnega zbora ostane najbolj v spominu?*
- 3) *Ali kdaj tudi sami iščete informacije o delu Državnega zbora?*

Vprašanja smo (namreč izvajalci raziskave, ki smo jih tudi zasnovali, Ninamedia je izvedla le tehnični del anketiranja in prvo interpretacijo rezultatov) izhodiščno, da bi dosegli kar najbolj zanesljive rezultate, zasnovali kot odprta, to je brez vnaprej ponujenih možnih odgovorov. Le v primeru, da se anketiranec sam ne bi ničesar domislil, smo jim ponudili naslednje oporne odgovore:

- 1) Na kaj ste pri poročanju o delu Državnega zbora najbolj pozorni?
  - a) na predlagane zakonodajne novosti in spremembe
  - b) na imena in strankarsko pripadnost predlagateljev/predlagateljic
  - c) na strankarsko soočanje (sodelovanje/nasprotovanje)
  - č) na pomote, spodrsljaje, afere
  - d) drugo

- 2) Kaj vam pri poročanju o delu Državnega zbora ostane najbolj v spominu?
- a) predlagane zakonodajne novosti in spremembe
  - b) imena in strankarska pripadnost predlagateljev/predlagateljic
  - c) strankarsko soočanje (sodelovanje/nasprotovanje)
  - č) pomote, spodrseljaji in afere
  - d) drugo
- 3) Ali kdaj tudi sami iščete informacije o delu Državnega zbora?
- a) pogosto
  - b) včasih
  - c) redko
  - č) nikoli

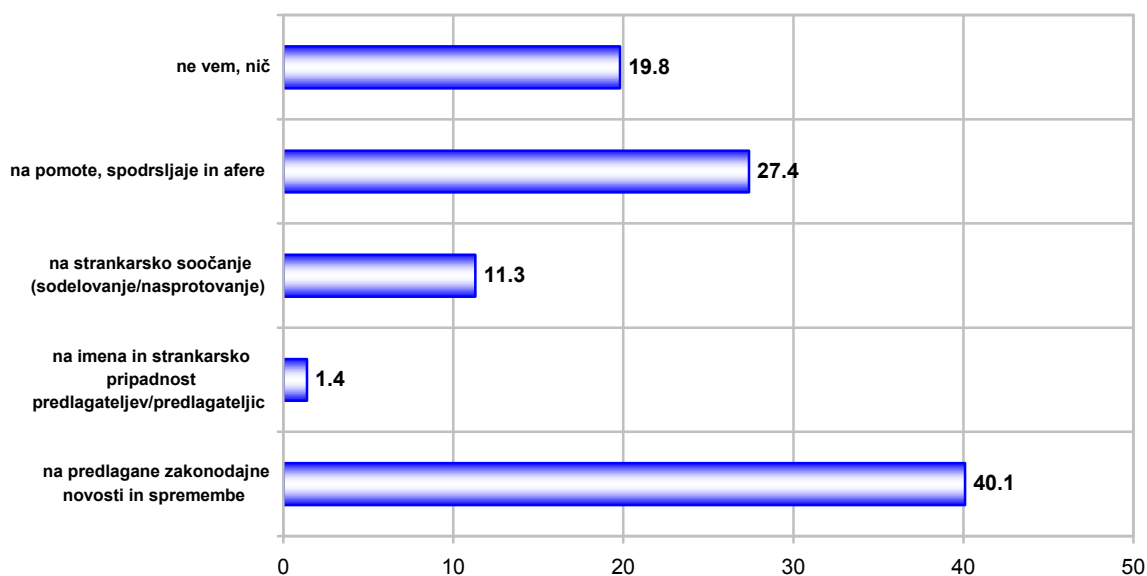
7.2. Javnomnenjska anketa

V nadaljevanju predstavljamo rezultate statistične analize podatkov iz javnomnenjske ankete. Rezultate smo predstavili z razpredelnicami frekvenčne porazdelitve po posameznih vprašanjih in grafično upodobitvijo. Povezanost posameznih vprašanj po spolu, starosti, izobrazbi, strankarskih preferencah, tipu naselja in regiji pa lahko najdete v prilogi na CD-ROMu št. ... [4. *Anketa – križanja po spolu, starosti, izobrazbi, strankarskih preferencah, tipu naselja in regiji – CD 1*]

Na kaj ste pri poročanju o delu Državnega zbora najbolj pozorni?

	N	%
na predlagane zakonodajne novosti in spremembe	262	40,1
na imena in strankarsko pripadnost predlagateljev/predlagateljic	9	1,4
na strankarsko soočanje (sodelovanje/nasprotovanje)	74	11,3
na pomote, spodrseljaje in afere	179	27,4
drugo	-	-
ne vem, nič	129	19,8

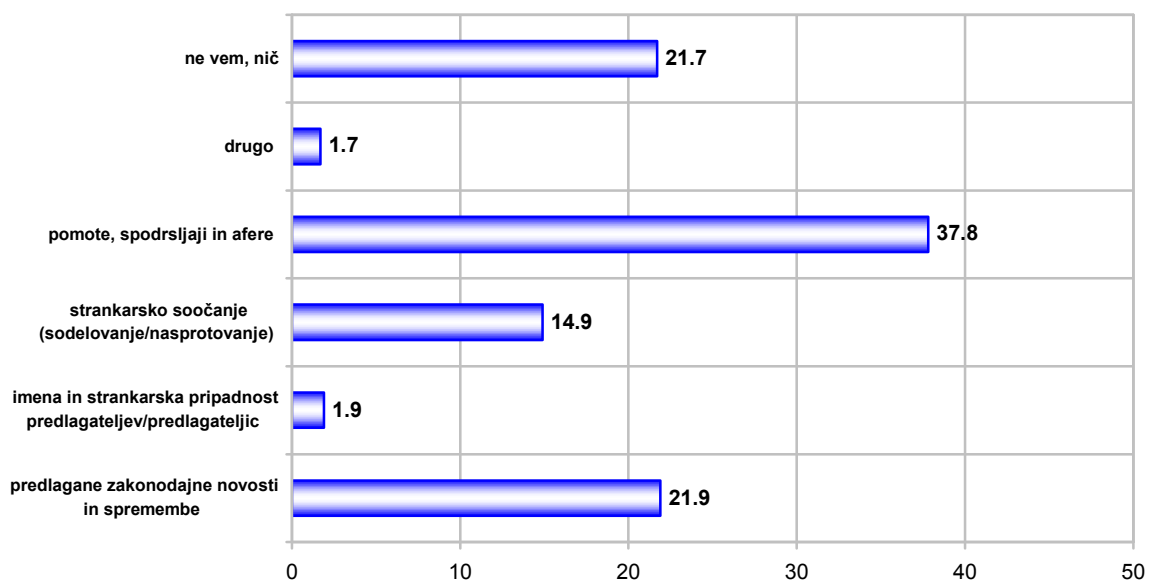
* Pod drugo so anketiranci navedli: Borut Pahor, če se strinjajo, korupcija, mešane zadeve, rešitev problema, njihovo izražanja, korupcija, sklepčnost.

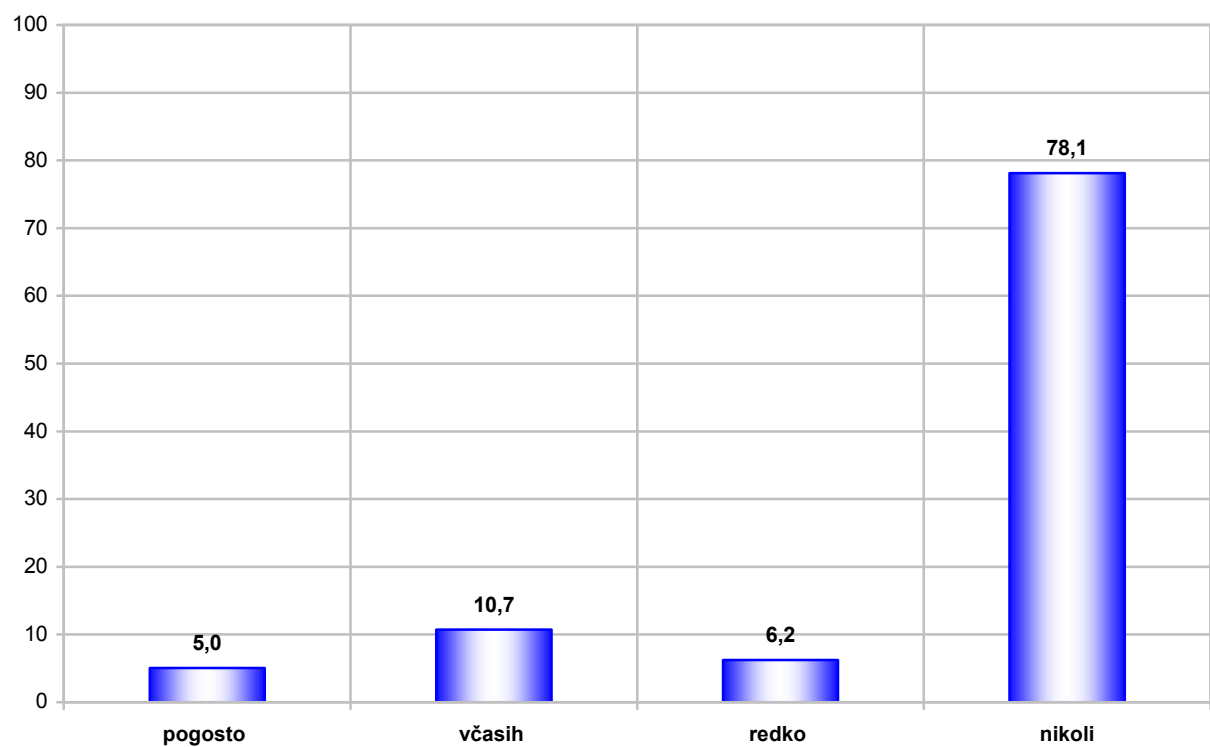
Kaj vam pri poročanju o delu Državnega zbora ostane najbolj v spominu?

	N	%
predlagane zakonodajne novosti in spremembe	143	21,9
imena in strankarska pripadnost predlagateljev/predlagateljic	12	1,9
strankarsko soočanje (sodelovanje/nasprotovanje)	98	14,9
pomote, spodrsljaji in afere	247	37,8
drugo *	11	1,7
ne vem, nič	142	21,7

Ali kdaj tudi sami iščete informacije o delu Državnega zbora?

	N	%
pogosto	33	5,0
včasih	70	10,7
redko	40	6,2
nikoli	509	78,1

Kar petina anketirancev torej sploh ni pozorna na delo Državnega zbora oziroma ne vedo, na kaj naj bi bili pozorni. Med ostalimi anketiranci je 40,1 odstotka najbolj pozornih na predlagane zakone, 27,4 odstotka na pomote, spodrsaljaje in afere, 11,3 odstotka anketirancev je pozornih na strankarska soočanja in 1,4 odstotka na imena in strankarsko pripadnost predlagateljev.

Predlagane zakonodajne novosti in spremembe bolj zanimajo ženske kot moške, najbolj pa najmlajše anketirance in najbolj izobražene (62,7 %), Gorenjce in pristaše LDS in ZLSD (podrobnosti v [4. Anketa – križanja po spolu, starosti, izobrazbi, strankarskih preferencah, tipu naselja in regiji – CD 1]). Afere so v ospredju pozornosti večjega števila moških, največ zanimanja zanje pa kažejo še najstarejši anketiranci, poklicno izobraženi, prebivalci podeželja, Primorci in pristaši SMS in SDS. Strankarska soočenja bolj zanimajo moške kot ženske, najbolj pa najstarejše, poklicno izobražene, prebivalce večjih mest, anketirance z mariborskega dela Štajerske ter pristaše SLS in SNS.

Kar dobri petini anketirancev ne ostane v spominu nič iz medijskih poročil o državnem zboru, večini (37,8 %) pa ostanejo v spominu pomote, spodrsljaji in afere. Sledijo predlagane zakonodajne novosti in spremembe (21,9 %), strankarska soočenja (14,9 %) ter imena in strankarska pripadnost predlagateljev (1,9 %).

Afere si najbolj zapomnijo mlajši anketiranci, poklicno izobraženi, prebivalci večjih mest, Gorenjci in pristaši SDS in SNS in SMS. Predlagane zakonodajne novosti in spremembe ostanejo precej bolj v spominu žensk kot moških, najbolj pa se jih spomnijo najmlajši anketiranci, najbolj izobraženi, prebivalci največjih mest in Štajerci ter pristaši ZLSD in LDS. Strankarska soočenja ostanejo malo bolj v spominu moških kot žensk, najbolj pa najstarejšim, poklicno izobraženim, anketirance s celjskega dela Štajerske ter pristašem DESUSa in SLS.

Velika večina anketirancev (78,1 %) nikoli sama ne išče informacij o delu Državnega zbora. Pogostih in občasnih iskalcev je dobrih 15 odstotkov, nekaj več kot 6 odstotkov pa to počne redko. Samodejnih iskalcev informacij je največ med ženskami, med najbolj izobraženimi, prebivalci večjih mest in pristaši SLS.

7.3. Interpretacija javnomnenjske raziskave v kontekstu raziskave o javni podobi DZ RS

Kar - poleg dejstva, da kar 1/5 vprašanih ni niti pozorna na poročanje o dogajanju v DZ niti ji karkoli od tega poročanja ostane v spominu - pri dobljenih podatkih najbolj zbode v oči je nesorazmerje med tem, na kar je pri poročanju o delu DZ večina pozorna in tem, kar ji po poročanju dejansko tudi ostane v spominu. **Če je večina (40.1%) še pozorna na predlagane zakonodajne novosti in spremembe (na drugem mestu je pozornost na pomote, spodrsaljaje in afere: 27.4%), pa se pri tem, kar jim po poročanju dejansko tudi ostane v spominu, razmerje skoraj povsem obrne: kar 37,8% vprašanih najbolj ostanejo v spominu pomote, spodrsaljaji in afere in le 21.9% predlagane zakonodajne novosti in spremembe.** Ali še drugače: le dobri polovici tistih, ki je pri poročanju pozorna na predlagane zakonodajne novosti in spremembe, po poročanju te zakonodajne novosti in spremembe tudi ostanejo v spomini, medtem **ko večini, 37.8% vprašanih, ostanejo v spominu le pomote, spodrsaljaji in afere, četudi je sprva nanje pozornih le 27.4% vprašanih.** Če k temu prištejemo še dejstvo, da več kot 78% vprašanih nikoli samih ne išče podatkov o delu DZ, nadaljnjih skoraj 17% pa le redko ali včasih, potem iz teh podatkov lahko potegnemo sledeči hipotezi:

- 1. Krepka večina ljudi (cca. 95%) dobiva informacije o delu DZ le iz medijev.**
- 2. Tudi če je večina pri teh informacijah pozorna na zakonodajne spremembe in novosti, pa večini ostanejo v spominu le pomote, spodrsaljaji in afere.**

Če privzamemo (ker v danem okviru in na podlagi razpoložljivih podatkov česa podobnega ni mogoče nedvoumno dokazati), da so za domnevno slabo javno podobo DZ krive predvsem pomote, spodrsaljaji in afere, potem lahko, izhajajoč iz zgornjih dveh hipotez, **sklepamo, da javna podoba Državnega zbora Republike Slovenije preprosto ne more biti drugačna oz. da je to nekakšna »naravna« javna podoba DZ RS.** Če namreč skoraj polovici tistih, ki so pri poročanju o delu DZ še pozorni na zakonodajne novosti in spremembe, to delo DZ ne ostane tudi v spominu, ampak ji (vsaj krepkemu delu te polovice) namesto tega v spominu ostanejo le afere, spodrsaljaji in pomote, potem **vzrok za to ne more biti samo v**

medijskem poročanju o delu Državnega zbora oz. morebitnemu poudarjanju afer, spodrslijav in pomot na račun zakonodajnega dela DZ, saj česa podobnega naši podatki (podatki o tem, kaj od tistega, s čimer se ukvarja DZ, pride tudi v medije) ne potrjujejo (glej [2.2. *Frekvenčni slovar semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 – CD 1*] in [2.3. *Konkordance (konteksti) najpogostejše pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnega slovarja vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.2.)–CD 1*]).

Ali še natančneje (oz. če bi skušali biti povsem natančni): glede na to, da kar 95% vprašanih informacije o delu DZ dobiva predvsem iz medijev (ostalih 5% pa skoraj predvsem) bi morali, preden potegnemo kakršen koli zaključek, vedeti, kateremu dogajanju v DZ dajejo pri svojem poročanju prednost mediji in po katerih kriterijih se odločajo o pomembnosti v DZ obravnavanih tem.

Zato smo ti dve vprašanji (1. »Po katerih kriterijih se odločate o pomembnosti v DZ obravnavanih tem?«, 2. »Katero dogajanje v DZ ima pri vašem poročanju prednost?«), z vljudno prošnjo za sodelovanje, naslovili na urednike in urednice notranje-političnih redakcij časopisov, ki so zajeti v našo raziskavo (Delo, Dnevnik, Večer), poleg tega pa še na dva (politična) tednika (Mladino in Mag), dve televiziji (TV Slovenija in POP TV) in osrednjo radijsko postajo (Radio Slovenija). **Od nobene od novinarskih hiš nismo prejeli nikakršnega odgovora: ne odgovora na naši vprašanji, ne pojasnila, da na vprašanji ne želijo ali ne morejo odgovoriti, ne odgovora, da v raziskavi ne želijo sodelovati.** O razlogih za takšno ignoranco lahko, seveda, le ugibamo, nedvomno in nedvoumno pa kažejo na (lahkoten) odnos, ki ga imajo mediji do DZ in aktivnosti, ki so povezane z njim.

Ker si z odgovori medijskih hiš o kriterijih in prednostih pri poročanju o delu DZ torej ne moremo pomagati, lahko – kot predlog in sugestijo Državnemu zboru – v treh korakih sklepamo in sklenemo takole:

1. Če in ko v DZ pride do pomot, spodrslijav in afer se jim, seveda, tudi novinarji ne morejo in ne smejo izogniti.
2. Vseh pomot, spodrslijav in afer vodstvo DZ, seveda, ne more predvideti in se jim tako tudi izogniti ne more (sicer bi ne bile pomote, spodrslijavi in afere).

3. **Kar pa vodstvo DZ lahko naredi – tako za izboljšanje javne podobe DZ kot za popolnejše informiranje javnosti - je večji poudarek na stikih z javnostmi.** Četudi mediji svojemu občinstvu že posredujejo vsak svojo informacijo o konkretnem dogajanju v DZ, bi vodstvo DZ lahko – po vzoru Vlade RS – organiziralo svoje tiskovne konference (saj svojega tiskovnega predstavnika oz. predstavnika za stike z javnostmi že ima), na katerih bi – v skladu s svojimi kriteriji in glede na svoje prioritete - povzeli in predstavili vsakokratno dogajanje v DZ. Četudi bi te informacije do zainteresirane javnosti spet lahko prišle le skozi medije, pa bi vodstvo DZ s svojimi službami tako poskrbelo za svoj poudarek dogajanja v DZ in izpostavilo tiste aktivnosti, ki se mu zde pomembne in na način, ki se mu zdi primeren.

8. Argumentacija in argumentiranost v DZ

V zastavitvi (predlogu) raziskave se nam je zdelo mogoče, da bi k (domnevno (pre)slabi) javni podobi DZ utegnili prispevati tudi delo poslancev, natančneje način, kako nastopajo oz. način, kako argumentirajo ali ne-argumentirajo svoje odločitve.

Prvi del raziskave, še zlasti pa javnomnenjska anketa, s katero smo ga zaokrožili, je pokazal, da **argumentiranje ali ne-argumentiranje oz. način argumentiranja (in ne-argumentiranja) odločitev poslancev in poslank očitno nimata prav nikakršnega vpliva na podobo, ki jo ima DZ v javnosti: če je namreč 40% ljudi sicer še pozornih na predlagane zakonodajne novosti in spremembe, v spominu pa ostanejo le nekako 20% ljudi, medtem ko večini, skoraj 40%, v spominu ostanejo le pomote, spodrsrljaji in afere, potem je za javno podobo DZ povsem vseeno, kako poslanci argumentirajo ali ne-argumentirajo svoje odločitve.**

Drugi del raziskave je tako predvsem kvantitativna študija, ki razkriva, kako in kje poteka argumentacija v DZ in lahko koristi zlasti strankam, kakor tudi posameznim poslancem in poslankam. Če, seveda, menijo, da se iz nje lahko česa relevantnega naučijo in če si novih (spo)znanj in z njimi povezanih morebitnih sprememb želijo.

V drugem delu raziskave smo zato najprej:

- 1) analizirali, kako so najpogosteje pojavljajoče se besede (semantično-funkcionalne osnove - SFO) v delu DZ porazdeljene med posamezne parlamentarne stranke ([3.2. *Frekvenčni slovarji semantično-funkcionalnih osnov (krnov) posameznih parlamentarnih strank (po strankah)* – CD 1], [3.2.1. *Primerjava frekvenčnih slovarjev semantično-funkcionalnih osnov (krnov) posameznih parlamentarnih strank (vsake stranke z vsemi drugimi strankami)* – posamično – CD 1] in [3.3. *Konkordance (konteksti) najpogosteje pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnih slovarjev posameznih parlamentarnih strank* – CD 1]).

in

- 2) analizirali, kako in na kakšen način se argumentiranje pojavlja v delu celotnega DZ [5. *Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov na vseh sejah DZ v l. 1999 – CD 2*] in kako po posameznih parlamentarnih strankah [5.1. *Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*].

Če prvih 10 - v delu DZ najpogosteje pojavljajočih se - SFO razdelimo med parlamentarne stranke⁹ dobimo spodnjo tabelo¹⁰ :

1) Tabela pojavljanj najpogosteje pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov (SFO) po strankah

OSNOVA	VSI	POSLAN.	DeSUS	LDS	ZLSD	SLS	SDS	SKD	SNS	SKPN.
Zakon-	28.761	20.696	348	3209	3809	3921	6378	2755	247	29
predl-	25.524	17.243	237	2620	2490	6180	4314	1241	136	25
amandma-	21.384	16.523	92	3178	1140	7720	3598	698	89	8
Drž-	19.488	14.973	208	1854	2659	2269	5712	1867	359	45
Del-	17.762	13.598	314	1650	2638	2492	4355	1866	239	44
prav-	16.949	12.473	263	1554	2307	1202	4584	2147	365	51
člen-	16.439	12.522	81	2261	846	5251	3402	543	131	7
sprej-	15.043	11.927	103	2124	1533	4044	3016	990	101	16
vlad-	13.727	10.675	56	1193	2069	2546	3143	1429	221	18
sloven-	12.757	2611	27	204	307	302	1073	423	267	8
SKUPAJ	187.834	133.241	1729	19.847	19.798	35.927	39.575	22.386	2155	251

Tabela kaže nekaj zelo zanimivih odstopanj glede na skupno število najpogostejših SFO:

1. Že če bi upoštevali sorazmernostno porazdelitev poslancev po strankah:

Število poslancev:

LDS – 26 (28.88%)

⁹ Samostojnega poslanca C. Pucka smo zaradi izredno majhnega števila pojavljanj v tabeli zanemarili.

¹⁰ Razlika med 2. stolpcem (VSI) in 3. stolpcem (POSLANCI) kaže razliko med vsemi pojavitvami prvih desetih SFO v DZ (tudi tistimi, ki so jih izrekli predstavniki vlade, gostujoči strokovnjaki in drugi) in SFO, ki so jih v svojih razpravah uporabili le poslanci. Kar 30% pojavitev pripada neposlanskim nastopom.

SLS -	18 (20.00%)
SDS -	16 (17.77%)
SKD -	9 (10.00%)
ZLSD -	9 (10.00%)
DeSUS -	6 (5.55%)
SNS -	4 (4.44%)
Skupnosti -	2 (3.22%)
Samostojni -	1 (1.11%)

in sklepali, da so njihovi nastopi relativno enakomerno porazdeljeni (vsak poslanec bi se pojavljal tolikokrat kot vsak drugi poslanec) je zanimivo, da:

- SDS (17.77 % poslancev) izkazuje skupno toliko najpogosteje pojavljajočih se SFO kot, na primer, LDS (28.88%) in ZLSD (10.00%) skupaj;
- ZLSD (10% poslancev) toliko najpogosteje pojavljajočih se SFO kot LDS, ki je imela skoraj 3x več poslancev (28.88%);
- v še večji meri pa to velja za SKD, s prav toliko poslanci kot ZLSD, s kar 22386 najpogosteje pojavljajočih se SFO.

Takšna bi bila idealna in statična slika. Če pa število poslancev posameznih strank dinamiziramo z njihovim dejanskim nastopanje na sejah DZ:

	Število poslancev	Skupno število nastopov
LDS -	26 (28.88%)	2499 (18.79%)
SLS -	18 (20.00%)	4388 (32.99%)
SDS -	16 (17.77%)	3988 (29.98%)
SKD -	9 (10.00%)	954 (7.17%)
ZLSD -	9 (10.00%)	1074 (8.07%)
DeSUS -	6 (5.55%)	198 (1.48%)
SNS -	4 (4.44%)	150 (1.12%)
Skupnosti -	2 (3.22%)	44 (0.33%)
Samostojni -	1 (1.11%)	3 (0.02%)
SKUPAJ		13.298

se slika, ki jo dobimo o poslanskih nastopih, bistveno dopolni (in dodatno spremeni).

Od 4388 SLS-ovskih nastopov jih namreč kar 3858 (ali 87.92 %) pripada Janezu Podobniku, ki je bil predsednik DZ, od 3988 SDS-ovskih nastopov jih 1376 (ali 34.50 %) pripada Miroslavu Luciju, podpredsedniku DZ, od 2499 LDS-ovskih nastopov pa jih 1753 (ali 70.14%) pripada Antonu Gerenčerju, prav tako podpredsedniku DZ.

Analiza nastopov (konkordanc) Podobnika, Lucija in Gerenčerja pokaže, da je **bilo v povprečju kar 95% njihovih nastopov proceduralne narave (v funkciji predsednika oz. podpredsednikov DZ kot vodij sej DZ), le okoli 5% pa strankarskih**, zato moramo zgornjo razpredelnico – v skladu z zastavitvijo raziskave in razdelitvijo besedišča na tri kategorije - ustrezno korigirati, tako da skupnemu številu SLS-ovskih nastopov odštejemo 95% nastopov J. Podobnika, skupnemu številu SDS-ovskih nastopov 95% nastopov M. Lucija in skupnemu številu LDS-ovskih nastopov 95% nastopov A. Gerenčerja. Popravljen razpredelnica zdaj izgleda takole:

	Število poslancev	Skupno število nastopov
LDS -	26 (28.88%)	833 (12.80%)
SLS -	18 (20.00%)	568 (8.73%)
SDS -	16 (17.77%)	2680 (41.20%)
SKD -	9 (10.00%)	954 (14.66%)
ZLSD -	9 (10.00%)	1074 (16.51%)
DeSUS -	6 (5.55%)	198 (3.04%)
SNS -	4 (4.44%)	150 (2.30%)
Skupnosti -	2 (3.22%)	44 (0.76%)
Samostojni -	1 (1.11%)	3 (0.04%)
SKUPAJ		6.504

in (po)kaže presenetljivo sliko:

- **Opozicijska SDS (17.77% poslancev) izkazuje toliko nastopov kot LDS, SLS, ZLSD in DeSUS skupaj (64.43% poslancev);**

- **Opozicijska ZLSD (z 10.00% poslanci) izkazuje skoraj 23% nastopov več (1074) kot LDS, s skoraj 3x več poslanci (26 poslancev, 833 nastopov);**
- **Vladna (čeprav v l. 1999 »z eno nogo« že v opoziciji) SLS, z 20% poslancev, pa izkazuje le slabih 9% nastopov.**

Če te ugotovitve, izhajajoče iz razmerja med številom poslancev posameznih strank in številom nastopov poslancev posameznih strank, primerjamo še s tabelo pojavljanj najpogostejše pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov po strankah, iz katere izhaja da:

- Pozicijska LDS izkazuje približno toliko pojavitev najpogostejše pojavljajočih se SFO kot ZLSD, čeprav več kot 70% vseh nastopov poslancev LDS pripada Antonu Gerenčerju, kot podpredsedniku DZ, in torej teh rab SFO (gre predvsem za SFO *zakon-*, *predl-*, *amandma-*, *člen-* in *sprej-*, ki so pri vodenju sej daleč najpogostejše) ne moremo šteti za strankarske, temveč za proceduralne;
- Opozicijska SKD, z 10.00% poslancev in 14.66% vseh nastopov v DZ, izkazuje relativno, glede na pozicijsko LDS (ki je imela 28.88% poslancev in le 18.79% vseh nastopov v DZ, vključno s proceduralnimi), skoraj 12% več pojavitev najpogostejše pojavljajočih se SFO (gledano absolutno je ta razlika, seveda, manjša: cca 1.5%), ob dodatnem dejstvu, da je bilo kar 70% LDS-ovskih nastopov proceduralnih. Proceduralnih rab SFO *zakon-*, *predl-*, *amandma-*, *člen-* in *sprej-* pa, seveda, ne moremo šteti za strankarske.
- Skupno število pojavitev (42.233) najpogostejše pojavljajočih se SFO je v primeru opozicijskih ZLSD in SKD le za 15% nižje od števila pojavitev najpogostejše se pojavljajočih SFO SLS, pri čemer skoraj 88% teh pojavitev pripada Janezu Podobniku kot predsedniku DZ, in jih torej ne moremo šteti za strankarske, temveč proceduralne,

lahko ugotovimo, da:

- 1) **se je LDS, kot največja vladna stranka, z večino v DZ, - podobno pa velja tudi za SLS – očitno vedla zelo ekonomično in funkcionalno (skromno število najpogostejše se pojavljajočih SFO in skromno število nastopov poslancev), saj je vedela, da bodo njeni predlogi – zaradi koalicijske večine - v večini primerov tako ali tako izglasovani;**
- 2) **sta bili v povsem nasprotnem položaju opozicijski stranki – na sicer nasprotnih polih političnega spektra - SDS in ZLSD: da bi lahko svoje predloge sploh predstavili, sta bili – predvsem glede na (svojo) proporcionalno zastopanost v DZ – očitno prisiljeni porabiti veliko več besed in veliko več poslanskih nastopov.**

Ti ugotovitvi lahko preverimo (potrdimo ali ovržemo) še z besedilno analizo (analizo govora).

Ker je temeljna dejavnost DZ argumentiranje in pojasnjevanje (zakaj in čemu je neka zakonodajna sprememba ali novost potrebna) smo se odločili za analizo argumentativno-pojasnjevalnih veznikov (imenovanih tudi členki ali markerji), ki v govor(u) uvajajo argumente ali iz njih izhajajoče sklepe in s tem opozarjajo, da govorec nekaj argumentira, utemeljuje, podkrepljuje in pojasnjuje (ali vsaj skuša argumentirati, utemeljiti, podkrepiti ali pojasniti).

Izbrali smo 22 za slovenščino značilnih argumentativno-pojasnjevalnih členkov:

zato
ker
zaradi
iz tega razloga
kar kaže
kar dokazuje
iz česar sledi
izhajajoč iz
torej
namreč
potemtakem
seveda

je jasno
kajpak
kakopak
kajpada
kakor
četudi
čeprav
kljub
kakorkoli že
dasiravno

in poiskali:

- 1) kako so razporejeni v delu celotnega DZ v l. 1999 [5. *Konkordance (konteksti) iskanih argumentativnih veznikov vseh sej DZ v l. 1999 – CD 2*];
- 2) kako so razporejeni po posameznih parlamentarnih strankah [5.1. *Konkordance (konteksti) iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*];
- 3) kako – in če sploh - se kombinirajo z najpogosteje pojavljajočimi se SFO (v delu celotnega DZ [6. *Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki na vseh sejah DZ v l. 1999 – CD 2*], [6.1. *Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov na vseh sejah DZ v l. 1999 – CD 2*] in po posameznih parlamentarnih strankah [6.2. *Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*] in [6.2.1. *Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*]).
- 4) kako so razporejeni (samostojno [7. *Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov po poslancih – CD 3*], [7.1. *Konkordance iskanih argumentativnih veznikov po poslancih – CD 3*], in v kombinaciji z najpogosteje pojavljajočimi se SFO [7.2. *Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po poslancih – CD 3*], [7.2.1. *Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po poslancih – CD 3*]) po posameznih poslancih.

2) Tabela pojavljanj argumentativno-pojasnjevalnih veznikov po posameznih strankah¹¹

VEZNIKI	VSI	POSLAN.	DeSUS	LDS	ZLSD	SLS	SDS	SKD	SNS	SKPN.
Ker	10.582	8635	243	1148	1482	900	3229	1528	84	21
Seveda	7522	5568	143	721	1031	494	1967	1125	71	16
Zato	6172	4902	125	687	935	426	1817	779	120	13
Torej	4896	3699	52	503	440	702	1313	657	19	13
Zaradi	4275	3171	112	416	771	348	1138	286	88	12
Namreč	1624	1248	34	105	328	118	465	159	32	7
Čeprav	1017	865	38	110	158	54	327	146	31	1
Kljub	913	740	13	66	183	44	358	69	2	5
Je jasno	866	754	17	69	120	46	352	145	5	0
Kakor	379	281	7	43	42	41	50	68	30	0
Kakorkoli že	130	114	0	18	13	0	65	15	1	2
Iz tega razloga	51	33	0	2	17	1	6	6	1	0
Četudi	48	41	1	4	7	2	18	8	1	0
Kar kaže	39	31	0	5	7	1	16	2	0	0
Izhajajoč iz	25	24	0	4	3	1	6	9	0	1
Potemtakem	17	15	0	1	4	0	10	0	0	0
Kar dokazuje	5	4	0	0	1	0	3	1	0	0
Kajpak	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Kakopak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kajpada	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dasiravno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iz česar sledi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	38.562	30.138	796	3902	5542	3178	11.140	5004	485	91

Analiza je pokazala sledeče:

- 1) **Več kot tretjina uporabljenih argumentativnih veznikov pripada opozicijski SDS, še dodatna tretjina pa prav tako opozicijskima SKD in ZLSD skupaj.**
- 2) **LDS in SLS, ki sta bili obe koalicijski stranki (čeprav SLS pravzaprav le še formalno), pripada vsaki le po približno 10% uporabljenih argumentativnih veznikov, kar še dodatno potrjuje zgornji ugotovitvi, da sta LDS in SLS svoje predloge »argumentirali« predvsem z argumentom**

¹¹ Razlika med 2. stolpcem (VSI) in 3. stolpcem (POSLANCI) kaže razliko med vsemi pojavitvami iskanih argumentativnih členkov v DZ (tudi tistimi, ki so jih izrekli predstavniki vlade, gostujoči strokovnjaki in drugi) in argumentativnimi členki, ki so jih v svojih razpravah uporabili le poslanci. Skoraj 22% pojavitev pripada neposlanskim nastopom.

aritmetične večine (glasov) v DZ, in ne z močjo izrečenih argumentov, medtem ko so bile opozicijske stranke prisiljene intenzivno argumentirati (oz. poskušati argumentirati), da bi njihovi predlogi sploh postali vidni in slišni.

- 3) To, seveda, ne pomeni (nujno), da LDS in SLS sploh nista argumentirali, se pa vsekakor nista pretirano trudili, da bi svoje (morebitne) argumente prikazali kot argumente (argumenti, ki niso prikazani kot argumenti, pa so kot argumenti tudi težko prepoznani). Kar v parlamentarnem sistemu ni nič neobičajnega: strankam oz. koalicijam, ki imajo absolutno večino, se je potrebno z močjo argumentov truditi veliko manj kot opozicijskim strankam, saj posedujejo argument moči (večino glasov).
- 4) To obenem tudi ne pomeni (nujno), da so bili argumenti SDS in ZLSD za stranki vladne koalicije in/ali druge opozicijske stranke (vedno) sprejemljivi, relevantni in zadostni (kar so obenem tudi kriteriji dobre in veljavne argumentacije), sta pa obe stranki vsekakor vložili veliko naporov v to, da bi bili njuni argumenti vsaj predstavljeni in prepoznani kot argumenti.

Sklenili bi lahko z ugotovitvijo, da zgoraj predstavljeni rezultati kažejo, da se je vladajoča koalicija (v analiziranem letu 1999 so to (še) LDS, SLS in DeSUS) - prav zato, ker je v DZ razpolagala z aritmetično večino, ki ji je, načelno, omogočala sprejetje vsakega predloga, ki ga je predlagala sama - v veliko večji meri posluževala argumenta moči (večina v DZ) kot pa moči argumentov (eksplicitna verbalna argumentacija).

Da bi takšno ugotovitev (da se vladajoče stranke bolj poslužujejo argumenta moči, opozicijske stranke pa moči argumentov), temelječo le na analizi gradiva iz l. 1999, lahko potrdili (ali ovrgli) oz. morebiti posplošili tudi na druga leta in mandatna obdobja **pa bi v raziskavo morali zajeti več mandatnih obdobj, s politično različno obarvanimi vladajočimi koalicijami.**

Tudi morebitnega sklepanja, da poudarek na argumentiranju (lastnih) stališč ni odvisen od dejstva, ali je stranka del vladajoče koalicije ali ne, temveč je (ali bi utegnil biti) stvar politične usmeritve konkretne politične stranke, le na osnovi analiziranega

gradiva ni mogoče potrditi. **Da bi lahko rekli karkoli o (morebitni) korelaciji med politično usmeritvijo kake stranke in njeno usmerjenostjo k argumentiranju lastnih stališč bi moral biti analizirani vzorec strank veliko večji in zajeti (vsaj še) tudi evropske »sestrične in bratrance« slovenskih političnih strank.** Že izhajajoč iz sestave slovenske vladne koalicije v analiziranem obdobju (LDS, SLS, DeSUS) pa se tovrstno sklepanje ne zdi pretirano kredibilno, saj, na primer, LDS in SLS pripada skoraj diametralno nasprotnima poloma slovenskega političnega spektra, kot stranki vladajoče koalicije pa sta se glede argumentiranja lastnih stališč (in argumentiranega nasprotovanja nasprotnim stališčem) obnašali podobno in stavili predvsem na argument moči (parlamentarno večino), ne na moč argumentov (dosledno argumentiranje lastnih stališč in argumentirano nasprotovanje/izpodbijanje stališč nasprotnikov).

9. Argumentativni vezniki in SFO

Četudi iz opravljene javno-mnenjske raziskave med bralci (poslušalci in gledalci) nedvoumno izhaja, da argumentiranje in argumentiranost med poslanci sploh ni odločujoči dejavnik pri presoji uspešnosti dela DZ in njegovega ugleda, saj si večina bralcev, poslušalcev in gledalcev zapomni le nerodnosti spodrseljaje in afere, v mnogo manjši meri pa poslansko delo na zakonodajnih spremembah in novostih (da petine, ki si ne zapomni nič niti ne omenjamo), si oglejmo še, kako (in če sploh) se argumentacija povezuje z v DZ najobširnejše in najpogostejše obravnavanimi temami (kot jih reprezentirajo semantično-funkcionalne osnove).

Pri takšnem obsegu gradiva (glede na dana materialna sredstva, predvsem pa glede na zelo omejen čas trajanja raziskave) in zelo specifičnem kontekstu (kontekstu političnega boja posameznih političnih strank za prevlado na konkretnem področju ali glede konkretnega vprašanja) je mogoča seveda le kvantitativna, ne kvalitativna analiza. Presoja kvalitete oz. veljavnosti argumentacije (po kriterijih sprejemljivosti, relevantnosti in zadostnosti argumentov za dani sklep) pa je prav zaradi specifičnega konteksta, kjer pogosto štejejo le politični argumenti, pogojeni s politično pripadnostjo, povsem nemogoča. Zato smo se v teku raziskave (ko je postajalo vedno bolj jasno, da o kvaliteti argumentacije – prav zaradi zelo specifičnih okoliščin konteksta argumentiranja oz. ne-argumentiranja - ne bo mogoče povedati nič oprijemljivo določnega) odločili **za kriterij najmanjšega skupnega imenovalca vseh političnih strank, namreč za uporabo argumentativnih veznikov, ki pokažejo, ali nekdo svoje misli in besede sploh predstavlja kot argumentativno sosledje argumenta in (iz njega izhajajočega) sklepa ali ne.**

Uporabo (ali ne-uporabo) argumentativnih veznikov smo si najprej (v prejšnjem razdelku) ogledali v celoti nastopov v DZ in po posameznih strankah, zdaj pa si bomo najprej ogledali, če in v kolikšni meri se uporabljeni argumentativni vezniki uporabljajo v povezavi z najpogostejše pojavljajočimi se semantično-funkcionalnimi osnovami in sicer:

- v celoti nastopov v DZ
- po posameznih strankah

na koncu pa še

- po posameznih poslancih.

9.1. Argumentativni vezniki in SFO v celoti nastopov v DZ

Semantično-funkcionalne osnove, ki se v nastopih v DZ pojavljajo najpogosteje, razumemo in interpretiramo kot teme (topike), o katerih se je v DZ največ govorilo, kar posledično pomeni, da gre, objektivno vzeto, tudi za najpomembnejše teme, o katerih so razpravljali poslanci DZ. Seveda se subjektivno (posameznim poslancem in posameznim bralcem/poslušalcem/gledalcem) lahko zdi kaka druga tema pomembnejša, toda edini objektivni in (tako politično kot tudi drugače) nevtralni kriterij, ki ga raziskovalec pri tako obsežni količini gradiva (9195 strani), tako velikem časovnem razponu (1 leto) in tako specifičnem okolju (DZ RS) lahko uporabi, je čas, ki so ga poslanci namenili razpravljanju o posameznih temah, ta pa se na jezikovni ravni (ravni rabe govora) prevaja v pogostost rabe posameznih semantično-funkcionalnih osnov ali krnov.

Da bi ugotovili, v kolikšni meri je argumentiranje poslancev vezano na najpomembnejše, v DZ obravnavane, teme, smo iskali povezavo med argumentativnimi vezniki in najpogosteje pojavljajočimi se SFO in sicer na razdalji 20 besed. »Razdalja 20 besed« pomeni, da smo iskali, ali se katera od najpogosteje pojavljajočih se osnov pojavlja do 20 besed pred posameznim argumentativnim veznikom in do 20 besed za posameznim veznikom. Rezultati so sledeči (navajamo le prvih sto najpogostejših pojavljanj, celota pojavljanj je na voljo kot [6. *Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki na vseh sejah DZ v l. 1999 – CD 2*]):

Veznik + SFO	Št. pojavitev (obeh skupaj)	Št. pojav. vsakega posebej veznik/SFO
ker zakon	2347	(10582/28761)
ker predl	191	(10582/25524)
ker prav	1741	(10582/16949)

ker drž	1674	(10582/19488)
seveda zakon	1541	(7522/28761)
zato zakon	1512	(6172/28761)
ker deš	1481	(10582/17762)
zato predš	1459	(6172/25524)
seveda drž	1435	(7522/19488)
ker amandma	1315	(10582/21384)
seveda prav	1225	(7522/16949)
torejpredš	1178	(4896/25524)
seveda deš	1177	(7522/17762)
ker vlad	1167	(10582/13727)
zato drž	1123	(6172/19488)
zato prav-	1114	(6172/16949)
ker sprej	1094	(10582/15043)
zaradi zakon	1057	(4275/28761)
torej zakon	1054	(4896/28761)
zato deš	958	(6172/17762)
seveda predš	912	(7522/25524)
torej drž	910	(4896/19488)
zato amandma	872	(6172/21384)
zato vlad	834	(6172/13727)
seveda sloven	814	(7522/12757)
kerčlen	813	(10582/16439)
seveda vlad	812	(7522/13727)
zaradi prav	808	(4275/16949)
ker sloven	806	(10582/12757)
zaradidrž	798	(4275/19488)
torej amandma	777	(4896/21384)
zato sprej	748	(6172/15043)
torej deš	747	(4896/17762)
torej prav	728	(4896/16949)
zaradi deš	714	(4275/17762)
zaradi predš	669	(4275/25524)
seveda sprej	659	(7522/15043)
zato sloven	635	(6172/12757)
torej vlad	626	(4896/13727)
torej člen	588	(4896/16439)
seveda amandma	574	(7522/21384)
torej sprej	548	(4896/15043)
zato člen	528	(6172/16439)
zaradi sloven	491	(4275/12757)
torej sloven	488	(4896/12757)
zaradi sprej	484	(4275/15043)

zaradi tega zakon	462	(1903/28761)
namreč zakon	460	(1624/28761)
zaradi vlad	418	(4275/13727)
zaradi amandma	406	(4275/21384)
zaradi tega prav	353	(1903/16949)
seveda člen	350	(7522/16439)
zaradi tega drž	350	(1903/19488)
namreč prav	330	(1624/16949)
zaradi člen	308	(4275/16439)
namreč predl	305	(1624/25524)
namreč drž	298	(1624/19488)
namreč del	288	(1624/17762)
zaradi tega predl	286	(1903/25524)
zaradi tega del	282	(1903/17762)
čeprav zakon	250	(1017/28761)
kljub zakon	221	(913/28761)
zato ker zakon	215	(1050/28761)
namreč vlad	209	(1624/13727)
zaradi tega sprej	206	(1903/15043)
namreč člen	205	(1624/16439)
zaradi tega amandma	195	(1903/21384)
zato ker drž	193	(1050/19488)
zaradi tega vlad	193	(1903/13727)
čeprav prav	189	(1017/16949)
čeprav drž	183	(1017/19488)
namreč amandma	182	(1624/21384)
kljub drž	181	(913/19488)
čeprav del	176	(1017/17762)
je jasno zakon	174	(866/28761)
namreč sprej	171	(1624/15043)
zato ker prav	171	(1050/16949)
namreč sloven	166	(1624/12757)
zaradi tega sloven	166	(1903/12757)
zato ker predl	161	(1050/25524)
zato ker del	160	(1050/17762)
kljub temu zakon	151	(597/28761)
kljub del	147	(913/17762)
je jasno drž	146	(866/19488)
kljub prav	140	(913/16949)
je jasno prav	140	(866/16949)
čeprav vlad	138	(1017/13727)
čeprav predl	135	(1017/25524)
kljub predl	121	(913/25524)

je jasno dež	120	(866/17762)
kljub temu drž	113	(597/19488)
kljub vlad	111	(913/13727)
zato ker vlad	110	(1050/13727)
čeprav sloven	109	(1017/12757)
kljub sprej	109	(913/15043)
zaradi tega člen	108	(1903/16439)
kakor zakon	107	(379/28761)
kljub temu dež	105	(597/17762)
zato ker amandma	102	(1050/21384)

Ugotovimo lahko, da so v vrhu pojavljanja tisti argumentativni vezniki, ki imajo tudi sicer najvišjo frekvenco pojavljanja, tako v naši bazi podatkov (zapisi sej DZ in medijski zapisi o teh sejah) kot v obstoječih korpusih (splošne) rabe slovenskega jezika (kakršen je, na primer, korpus *Nova beseda* ZRC SAZU). Pojavitve semantično-funkcionalnih osnov ali krnov pa so, glede na našo tabelo najpogostejših pojavljanj, razporejene veliko bolj enakomerno oz. nepredvidljivo ali še drugače: v zgornji tabeli križanj med argumentativnimi vezniki in SFO se SFO ne pojavljajo po enakem ali podobnem vrstnem redu pogostosti kot v tabeli najpogostejše se pojavljajočih SFO, temveč mnogo bolj arbitrarno.

Če obsega odstotek pojavljanja posameznega argumentativnega veznika v kombinaciji s posameznim SFO nekako 20% (v redkih primerih pade na nekaj več kot 10% ali se povzpne na skoraj 30%) vseh pojavljanj argumentativnih veznikov, pa je odstotek pojavljanja posameznih SFO v kombinaciji s posameznimi argumentativnimi vezniki mnogo manjši in le redko doseže 10% vseh pojavljanj posameznih SFO, v povprečju pa se vrti le okrog nekaj odstotkov vseh pojavljanj (in pogosto pade celo pod 1%).

Povsem drugačno sliko pa dobimo pri skupnem seštevku argumentativnih veznikov, ki se pojavljajo v kombinaciji z različnimi SFO. **Račun namreč pokaže, da skupno število pojavitev argumentativnih veznikov, ki se pojavljajo v kombinaciji s SFO, pri najpogostejše rabljenih veznikih doseže ali celo preseže¹² absolutno število pojavitev argumentativnih veznikov v celotni bazi zapiskov sej DZ v I.**

---

¹² Da občasno prihaja celo do presežka skupnega števila pojavitev posameznega veznika ni nenavadno, saj smo kombinacijo veznikov in SFO iskali na razdalji 20 besed pred in 20 besed po posameznem vezniku. Kar pomeni, da je ena pojavitev istega veznika včasih zajela različne SFO oz. več kot eno SFO, vedno pa je bila šteta kombinacija veznika in SFO.

1999! Kar v celoti potrjuje hipotezo, da je argumentiranje v DZ (vsaj v l. 1999) verjetno še posebej izrazito prav pri najpomembnejših temah oz. temah, o katerih se največ razpravlja [6.1. *Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov na vseh sejah DZ v l. 1999 – CD 2*].

9.2. Argumentativni vezniki in SFO po posameznih parlamentarnih strankah

Tudi analiza križanj med argumentativnimi vezniki in semantično-funkcionalnimi osnovami po posameznih strankah potrjuje zgornje ugotovitve za DZ v celoti [6.2. *Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*]. Skupno število pojavitev argumentativnih veznikov, ki se pojavljajo v kombinaciji s SFO, **namreč pri vseh strankah doseže ali celo preseže absolutno število pojavitev argumentativnih veznikov za posamezno stranko.** Do manjših (a interpretativno nepomembnih) odstopanj prihaja le pri razmerju med odstotki pojavljanja posameznega argumentativnega veznika v kombinaciji s posamezno SFO, ki je pri LDS, ZLSD in SLS podobno povprečju DZ (oz. lahko v zgornjem delu lestvice včasih doseže tudi 40%) pri SDS, SKD, SNS, DeSUS in predstavnikih narodnostnih pa nekoliko nadpovprečno (saj v zgornjem delu lestvice občasno lahko seže tudi do 50%), kar je pokazala že razporeditev argumentativnih veznikov po posameznih strankah [6.2.1. *Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*].

9.3. Argumentativni vezniki in SFO po posameznih poslancih

Oglejmo si za konec še razporeditev argumentativnih veznikov in križanj po posameznih poslancih.

Če si ogledamo vrstni red tistih, ki najpogosteje uporabljajo argumentativne veznike (šteli smo vse pojavitve vseh iskanih veznikov) je lestvica sledeča (glej tudi [7.

Frekvenčni slovar iskanih argumentativnih veznikov po poslancih – CD 3] in [7.1.

Konkordance iskanih argumentativnih veznikov po poslancih – CD 3]):

MIRAN POTRČ	2317
IVO HVALICA	1911
JANEZ PODOBNIK	1590
BRANKO KELEMINA	1500
JANEZ JANŠA	1453
VINCENCIJ DEMŠAR	1378
IZIDOR REJC	1261
JANKO VEBER	1190
RUDOLF PETAN	1182
MAG. JANEZ KOPAČ	1038
DR. CIRIL RIBIČIČ	974
MIROSLAV LUCI	973
MAJDA ANA KREGELJZBAČNIK	959
BOGOMIR ŠPILETIČ	898
FRANC PUKŠIČ	859
JOŽEF JEROVŠEK	852
LOJZE PETERLE	685
BENJAMIN HENIGMAN	670
ROMAN JAKIČ	660
PAVEL RUPAR	608
MIROSLAV MOZETIČ	568
FRANC (FERI) HORVAT	520
DR. HELENA HRENVENCELJ	512
ZORAN EŠNIK	488
ANTON ANDERLIČ	486
DR. FRANCE ZAGOŽEN	482
ANDREJ GERENČER	443
DR. JOŽE ZAGOŽEN	430
ZMAGO JELINČIČ	399

BORUT PAHOR	384
MAKSIMILJAN LAVRINC	366
JANEZ MEŽAN	366
JOŽE AVŠIČ	355
AURELIO JURI	355
DAVORIN TERČON	256
SAMO BEVK	249
FRANC ČEBULJ	220
FRANCI ROKAVEC	220
DARJA LAVTIŽARBEBLER	204
BOJAN KONTIČ	203
RUDOLF MOGE	189
BOGOMIR ZAMERNIK	189
MARIO GASPARINI	178
JAKOB PRESEČNIK	173
STANISLAV BRENČIČ	153
IVAN KEBRIČ	138
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	138
GEZA DŽUBAN	137
JOŽEF JAGODNIK	132
ANTON DELAK	124
IVAN BOŽIČ	104
FRANC JAZBEC	96
JELKO KACIN	95
BRANKO TOMAŽIČ	94
PETER PETROVIČ	91
JOSIP BAJC	91
ANTON PARTLJIČ	90
VLADIMIR ČELIGOJ	87
HERMAN TOMAŽČ	79
BRANKO JANC	77
DARINKA MRAVLJAK	77
FRANC KANGLER	76
JOŽE LENIČ	75
JOŽEF ZIMŠEK	74
FRANC POTOČNIK	73
JOŽEF KOŠIR	69
MARIA POZSONEC	59
CIRIL METOD PUNGARTNIK	52
MAG. MARIJAN SCHIFFRER	50
ROBERTO BATTELLI	50
JURIJMALOVRH	49
VILI TROFENIK	49

JANEZ KRAMBERGER	48
ŠTEFAN KLINC	47
ALEKSANDER MERLO	42
POLONCA DOBRAJC	42
MIRKO KAPLJA	40
JANEZ PER	34
JOŽE MOŽGAN	30
MIRAN JERIČ	24
RICHARD BEUERMANN	19
EDA OKRETIŠSALMIČ	18
PETER HASTELJ	16
ANDREJ FABJAN	15
PETER LEŠNIK	14
ALOJZ VESENJAK	12
CIRIL PUCKO	11
LEON GOSTIŠA	11
NIKOLAJ ROŽIČ	6
JOŽEF ŠPINDLER	2

Če si ogledamo vrstni red tistih, ki so najpogosteje argumentirali ob temah, o katerih se je največ razpravljalo (veznik + SFO), pa je lestvica malce drugačna (glej tudi [7.2. Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po poslancih – CD 3] in [7.2.1. Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po poslancih – CD 3]):

JANEZ PODOBNIK	3997
MIRAN POTRČ	3937
MAG. JANEZ KOPAČ	1989
BRANKO KELEMINA	1985
JANEZ JANŠA	1952
IVO HVALICA	1794
JANKO VEBER	1753
MIROSLAV LUCI	1702
BGOMIR ŠPILETIČ	1680
MAJDA ANA KREGELJZBAČNIK	1558
VINCENCIJ DEMŠAR	1504
BENJAMIN HENIGMAN	1318
FRANC PUKŠIČ	1307
IZIDOR REJC	1238
RUDOLF PETAN	1234

DR. CIRIL RIBIČIČ	1146
FRANC (FERI) HORVAT	1066
JOŽEF JEROVŠEK	1026
ANDREJ GERENČER	903
ROMAN JAKIČ	848
DR. HELENA HRENVENCELJ	815
MIROSLAV MOZETIČ	814
LOJZE PETERLE	741
PAVEL RUPAR	727
DR. FRANCE ZAGOŽEN	727
ANTON ANDERLIČ	610
ZMAGO JELINČIČ	603
BORUT PAHOR	567
DR. JOŽE ZAGOŽEN	563
JOŽE AVŠIČ	517
ZORAN LEŠNIK	505
JANEZ MEŽAN	493
DARJA LAVTIŽAR BEBLER	489
SAMO BEVK	456
MAKSIMILJAN LAVRINC	438
AURELIO JURI	437
FRANCI ROKAVEC	418
JAKOB PRESEČNIK	382
BOJAN KONTIČ	339
STANISLAV BRENČIČ	330
FRANC ČEBULJ	320
DAVORIN TERČON	318
RUDOLF MOGE	309
GEZA DŽUBAN	224
IVAN BOŽIČ	197
ANTON DELAK	186
IVAN KEBRIČ	185
FRANC JAZBEC	180
MARIO GASPARINI	177
BRANKO TOMAŽIČ	175
BOGOMIR ZAMERNIK	163
VLADIMIR ČELIGOJ	163
DARINKA MRAVLJAK	162
JOŽEF JAGODNIK	162
BRANKO JANC	153
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	142
JELKO KACIN	137
JOŽEF ZIMŠEK	130

JOSIP BAJC	128
PETER PETROVIČ	124
VILI TROFENIK	95
JOŽE LENIČ	94
MAG. MARIJAN SCHIFFRER	91
FRANC POTOČNIK	90
FRANC KANGLER	87
ANTON PARTLJIČ	83
JOŽEF KOŠIR	83
POLONCA DOBRAJC	79
JANEZ KRAMBERGER	76
ALEKSANDER MERLO	73
JURIJ MALOVRH	73
HERMAN TOMAŽIČ	72
ROBERTO BATTELLI	65
MIRKO KAPLJA	57
JANEZ PER	53
MARIA POZSONEC	50
JOŽE MOŽGAN	47
CIRIL METOD PUNGARTNIK	40
MIRAN JERIČ	35
ŠTEFAN KLINC	33
RICHARD BEUERMANN	29
PETER HRASTELJ	28
EDA OKRETIŠSALMIČ	25
CIRIL PUCKO	23
ANDREJ FABJAN	21
PETER LEŠNIK	20
LEON GOSTIŠA	16
ALOJZ VESENJAK	8
NIKOLAJ ROŽIČ	4
JOŽEF ŠPINDLER	2

10. Povzetki zaključkov in predlogov

Naj še enkrat povzamemo zaključke (in predloge), do katerih smo prišli v teku naše raziskave:

I

- DZ RS oz. njegove službe, ki za te stvari skrbijo (dokumentacija?), ob začetku raziskave niso hranile oz. niso posedovale magnetogramov poročil o delu DZ, objavljenih v elektronskih mediji (radio, televizija). Analiza je tako zajela le tiskane medije, ignoriranje elektronskih medijev (ki so danes brez dvoma najvplivnejši) pa se nam zdi resna metodološka (in politična) napaka, ki bi že sama po sebi utegnila biti eden od dejavnikov pri oblikovanju (ne)zaupanja v DZ RS.
- Dokumentacija (kliping), ki so jo dostavile ustrezne službe DZ, v veliko večji meri pokriva (individualne) dejavnosti predsednika DZ (iz obdobja 1996-2000) kot pa temeljno (zakonodajno) dejavnost DZ samega (to je tudi razlog, da smo za nadaljnjo analizo lahko obdržali le okrog 500 člankov). Tudi tak odnos do medijskega poročanja o delovanju DZ bi utegnil biti eden od dejavnikov pri oblikovanju (ne)zaupanja v DZ RS.
- Dostavljena dokumentacija je bila neurejena in nesistematizirana (kljub temu, da smo – povprašani, kaj in kako (v kakšni obliki) želimo - DZ posredovali kriterije klasifikacije materiala), fotokopirana po dolgem in počez, včasih celo brez oznake datuma objave, in ni ustrezala sodobnim standardom klipinga, predvsem pa ne omogoča nikakršne preglednosti in sistematiziranosti (kar je sploh smisel in namen klipinga). Nenazadnje bi tudi tak odnos do medijskih (s)poročil utegnil biti eden od dejavnikov pri oblikovanju (ne)zaupanja v DZ RS.

Vsa tri opozorila so bila upoštevana, pomanjkljivosti pa odpravljene, kar nedvomno predstavlja prvi rezultat in uspeh pričujoče raziskave.

II

- Mediji pri poročanju o delu v DZ dejansko posvečajo večjo pozornost obravnavani celoti, zakonom, kot pa sestavnim delom, členom in amandmajem. Kar bi lahko pojasnili z omejenim prostorom, ki ga imajo na voljo, v povezavi s tem pa morda tudi z željo, da bi bralcem – prav zaradi omejenosti s prostorom - raje predstavili celoto kot pa le sestavne dele (ki jih celota že vsebuje).
- Mediji pri poročanju o delu v DZ posvečajo posebno pozornost (posameznim) poslancem in njihovem delovanju. Pregled konkordanc (kontekstov) osnove *poslan-* iz frekvenčnega slovarja medijev pokaže, da imajo pojavljanja najpogostejše obliko *poslanec [stranka, ime in priimek] je predlagal oz. predlog poslanca [stranka, ime in priimek]*. Kar bi morda lahko pojasnili z novinarsko željo po objektivnosti in (politični) korektnosti: bralci so namreč tudi volivci in zanje bi utegnili biti pomembno kdo (katera politična opcija) je kaj predlagal.
- Mediji pri poročanju o delu v DZ posebej izpostavljajo finančno plat v DZ predlaganih rešitev in (bodisi afirmativno bodisi kritično) ljubljansko regijo. Presenetljivo visoko na lestvici števila pojavitev besed, ki so vezane na kontekst se pri medijih pojavljata osnovitolar - (na 8. mestu; v slovarju DZ šele po 400. mestu) in ljubljan- (na 9. mestu; v slovarju DZ šele po 1000. mestu). Kar bi, v primeru osnove *tolar-*, morda lahko pojasnili z željo, da bralcem, ki niso le volivci, ampak tudi davkoplačevalci, predstavijo, koliko jih bodo posamezne, v DZ predlagane rešitve, stale. Takšna interpretacija bi šla tudi z roko v roki z interpretacijo točke 2): za volivca-davkoplačevalca namreč ni nepomembno, koliko ga bo stala posamezna rešitev, ki jo je v DZ predlagal predstavnik kake politične stranke. Ali z drugimi besedami: bralec naj ve, koliko ga bodo stale rešitve, ki so jih predlagale posamezne politične stranke (in se, morda, tudi v skladu s tem odloči, ali politična stranka, za katero je volil, res zastopa njegove interese ali pa se bo na naslednjih volitvah odločil drugače) [3.2.1. Primerjava frekvenčnih slovarjev semantično-funkcionalnih osnov (krnov) posameznih parlamentarnih strank (vsake stranke z vsemi

drugimi strankami) – posamično – CD 1] in β.3. Konkordance (konteksti) najpogosteje pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnih slovarjev posameznih parlamentarnih strank– CD 1]. Izpostavljanje Ljubljane in ljubljanskosti je verjetno mogoče razložiti z dejstvom, da sta dva od treh analiziranih medijev (Delo, Dnevnik) usmerjena predvsem na Ljubljano, tretji (Večer) pa je Ljubljano in ljubljanskost prisiljen izpostavljati prav zato, ker ni iz Ljubljane - celotno delo DZ pač poteka prav v Ljubljani.

- Težko bi rekli, da je prav zaradi teh treh, pravzaprav precej nevtralnih, elementov javna podoba DZ takšna, kakršna je (po splošno privzetem prepričanju ne najboljša ali celo slaba), dejstvo pa je, da so to najbolj izstopajoči momenti poročanja tiskanih medijev o delu DZ, obenem pa (poleg poročanja elektronskih medijev) edini elementi, na osnovi katerih si večina državljanov RS sploh lahko ustvari tekočo, sprotno podobo o delu v DZ. Seveda pa ne smemo zanemariti možnosti, da pri ljudeh lahko obstaja – in številna druga področja človeškega udejstvovanja kažejo, da je to celo zelo verjetno – poprejšnja, že ustvarjena ali celo stereotipna podoba o delu v DZ.
- Že pri izhodiščnih frekvenčnih slovarjih smo ugotavljali, da besed, ki so vezane na kontekst - torej besed, ki so sestavni del proceduralnih postopkov v DZ in v frekvenčnem slovarju DZ zato dosegajo visoke vrednosti - v frekvenčnem slovarju medijev tako rekoč ni. To so potrdili tudi frekvenčni slovarji semantično-funkcionalnih osnov [1.2. – CD 1, 2.2. – CD 1], pregled konkordanc (kontekstov) posameznih osnov [1.3. – CD 1, 2.3. – CD 1] pa je pokazal, da moramo celo nekatere osnove, za katere se je pred generiranjem konkordanc posameznih semantično-funkcionalnih osnov zdelo, da spadajo med besede, ki so vezane na temo, pravzaprav večinsko uvrstiti v 3. kategorijo, med besede, ki so vezane na kontekst! Te osnove so *poslan-*, *razprav-*, *zbor-* in *vpraša-* (med najpogosteje se pojavljajočimi osnovami novega frekvenčnega slovarja DZ so označene z vprašajem), kar dodatno podkrepljujejo našo (začetno) ugotovitev (temelječo še na izhodiščnih frekvenčnih slovarjih), da pri delu DZ procedura pogosto prevladuje nad vsebinskostjo. Takšna ugotovitev pravzaprav ne potrebuje obširnejšega

komentarja: DZ je pač zakonodajno telo, zato njegovo delo mora potekati po natančno določeni proceduri, ki se vedno znova in znova ponavlja. Prav zato so besede kot *hvala*, *besedo*, *prisotnost*, *ugotovimo*, *prosim*, ... v samem vrhu pogostosti pojavljanja v DZ. Da mediji o tem ne pišejo je prav tako več kot razumljivo: procedura je vedno enaka, obravnavana problematika pa ne. In mediji „pokrivajo“ novice, torej tisto, kar je novo. Malce provokativno bi zato lahko rekli, da mediji prav gotovo ne odslikavajo natančno vsega dogajanja v DZ. Če bi ga, kako dolgočasna, nezanimiva in odbijajoča bi bila njegova javna podoba šele tedaj?

III

Javnomnenjska anketa je pokazala, da, četudi je večina vprašanih (40.1%) še pozorna na predlagane zakonodajne novosti in spremembe (na drugem mestu je pozornost na pomote, spodrsaljaje in afere: 27.4%), pa se pri tem, kar jim po poročanju dejansko tudi ostane v spominu, razmerje skoraj povsem obrne: kar 37,8% vprašanih najbolj ostanejo v spominu pomote, spodrsaljaji in afere in le 21.9% predlagane zakonodajne novosti in spremembe. Ali še drugače: le dobri polovici tistih, ki je pri poročanju pozorna na predlagane zakonodajne novosti in spremembe, po poročanju te zakonodajne novosti in spremembe tudi ostanejo v spomini, medtem ko večini, 37.8% vprašanih, ostanejo v spominu le pomote, spodrsaljaji in afere, četudi je sprva nanje pozornih le 27.4% vprašanih. Če k temu prištejemo še dejstvo, da več kot 78% vprašanih nikoli samih ne išče podatkov o delu DZ, nadaljnjih skoraj 17% pa le redko ali včasih, potem iz teh podatkov lahko potegnemo sledeči hipotezi:

1. Krepka večina ljudi (cca. 95%) dobiva informacije o delu DZ le iz medijev.
2. Tudi če je večina pri teh informacijah pozorna na zakonodajne spremembe in novosti, pa večini ostanejo v spominu le pomote, spodrsaljaji in afere.

Če privzamemo (ker v danem okviru in na podlagi razpoložljivih podatkov česa podobnega ni mogoče nedvoumno dokazati), da so za domnevno slabo javno

podoba DZ krive predvsem pomote, spodrsaljaji in afere, potem lahko, izhajajoč iz zgornjih dveh hipotez, sklepamo, da javna podoba Državnega zbora Republike Slovenije preprosto ne more biti drugačna oz. da je to nekakšna »naravna« javna podoba DZ RS. Če namreč skoraj polovici tistih, ki so pri poročanju o delu DZ še pozorni na zakonodajne novosti in spremembe, to delo DZ ne ostane tudi v spominu, ampak ji (vsaj krepkemu delu te polovice) namesto tega v spominu ostanejo le afere, spodrsaljaji in pomote, potem vzrok za to ne more biti samo v medijskem poročanju o delu državnega zbora oz. morebitnemu poudarjanju afer, spodrsljajev in pomot na račun zakonodajnega dela DZ, saj česa podobnega naši podatki (podatki o tem, kaj od tistega, s čimer se ukvarja DZ, pride tudi v medije) ne potrjujejo (glej [2.2. *Frekvenčni slovar semantično-funkcionalnih osnov (krnov) vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 – CD 1*] in 2.3. *Konkordance (konteksti) najpogosteje pojavljajočih se semantično-funkcionalnih osnov iz frekvenčnega slovarja vseh časopisnih poročil o delu DZ v l. 1999 (2.2.) – CD 1*]).

IV

Ker si z odgovori medijskih hiš o kriterijih in prednostih pri poročanju o delu DZ nismo mogli pomagati (saj v anketi niso želele sodelovati), lahko – kot predlog in sugestijo Državnemu zboru – v treh korakih sklepamo in sklenemo takole:

1. Če in ko v DZ pride do pomot, spodrsljajev in afer se jim, seveda, tudi novinarji ne morejo in ne smejo izogniti.
2. Vseh pomot, spodrsljajev in afer vodstvo DZ, seveda, ne more predvideti in se jim tako tudi izogniti ne more (sicer bi ne bile pomote, spodrsaljaji in afere).
3. Kar pa vodstvo DZ lahko naredi – tako za izboljšanje javne podobe DZ kot za popolnejše informiranje javnosti - je večji poudarek na stikih z javnostmi. Četudi mediji svojemu občinstvu že posredujejo vsak svojo informacijo o konkretnem dogajanju v DZ, bi vodstvo DZ lahko– po

vzoru Vlade RS – organiziralo svoje tiskovne konference (saj svojega tiskovnega predstavnika oz. predstavnika za stike z javnostmi že ima), na katerih bi – v skladu s svojimi kriteriji in glede na svoje prioritete - povzeli in predstavili vsakokratno dogajanje v DZ. Četudi bi te informacije do zainteresirane javnosti spet lahko prišle le skozi medije, pa bi vodstvo DZ s svojimi službami tako poskrbelo za svoj poudarek dogajanja v DZ in izpostavilo tiste aktivnosti, ki se mu zde pomembne in na način, ki se mu zdi primeren.

V

Analiza razmerja med številom poslancev posameznih strank, številom njihovih nastopov in številom uporabljenih semantično funkcionalnih osnov kaže, da:

1) se je LDS, kot največja vladna stranka, z večino v DZ, - podobno pa velja tudi za SLS – očitno vedla zelo ekonomično in funkcionalno (skromno število najpogostejše se pojavljajočih SFO in skromno število nastopov poslancev), saj je vedela, da bodo njeni predlogi – zaradi koalicijske večine - v večini primerov tako ali tako izglasovani;

2) sta bili v povsem nasprotnem položaju opozicijski stranki – na sicer nasprotnih polih političnega spektra - SDS in ZLSD: da bi lahko svoje predloge sploh predstavili sta bili – predvsem glede na (svojo) proporcionalno zastopanost v DZ – očitno prisiljeni porabiti veliko več besed in veliko več poslanskih nastopov.

Analiza frekventnosti in razporejenosti argumentativnih veznikov kot kazalnikov namere po argumentiranju (ali pojasnjevanju) je pokazala:

- 1) Več kot tretjina uporabljenih argumentativnih veznikov pripada opozicijski SDS, še dodatna tretjina pa prav tako opozicijskima SKD in ZLSD skupaj.
- 2) LDS in SLS, ki sta bili obe koalicijski stranki (čeprav SLS pravzaprav le še formalno), pripada vsaki le po približno 10% uporabljenih argumentativnih veznikov, kar še dodatno potrjuje zgornji ugotovitvi, da sta LDS in SLS svoje predloge »argumentirali« predvsem z argumentom aritmetične večine (glasov) v DZ, in ne z močjo izrečenih argumentov, medtem ko so bile opozicijske stranke prisiljene intenzivno argumentirati (oz. poskušati argumentirati), da bi njihovi predlogi sploh postali vidni in slišni.
- 3) To, seveda, ne pomeni (nujno), da LDS in SLS sploh nista argumentirali, se pa vsekakor nista pretirano trudili, da bi svoje (morebitne) argumente prikazali kot argumente (argumenti, ki niso prikazani kot argumenti, pa so kot argumenti tudi težko prepoznani). Kar v parlamentarnem sistemu ni nič neobičajnega: strankam oz. koalicijam, ki imajo absolutno večino, se je potrebno z močjo argumentov truditi veliko manj kot opozicijskim strankam, saj posedujejo argument moči (večino glasov).
- 4) To obenem tudi ne pomeni (nujno), da so bili argumenti SDS in ZLSD za stranki vladne koalicije in/ali druge opozicijske stranke (vedno) sprejemljivi, relevantni in zadostni (kar so obenem tudi kriteriji dobre in veljavne argumentacije), sta pa obe stranki vsekakor vložili veliko naporov v to, da bi bili njuni argumenti vsaj predstavljeni in prepoznani kot argumenti.

Sklenili bi lahko z ugotovitvijo, da zgoraj predstavljeni rezultati kažejo, da se je vladajoča koalicija (v analiziranem letu 1999 so to (še) LDS, SLS in DeSUS) - prav zato, ker je v DZ razpolagala z aritmetično večino, ki ji je, načelno, omogočala sprejetje vsakega predloga, ki ga je predlagala sama - v veliko

večji meri posluževala argumenta moči (večina v DZ) kot pa moči argumentov (eksplicitna verbalna argumentacija).

Da bi takšno ugotovitev (da se vladajoče stranke bolj poslužujejo argumenta moči, opozicijske stranke pa moči argumentov), temelječo le na analizi gradiva iz l. 1999, lahko potrdili (ali ovrgli) oz. morebiti posplošili tudi na druga leta in mandatna obdobja pa bi v raziskavo morali zajeti več mandatnih obdobj, s politično različno obarvanimi vladajočimi koalicijami.

VII

V vrhu pojavljanja so tisti argumentativni vezniki, ki imajo tudi sicer najvišjo frekvenco pojavljanja, tako v naši bazi podatkov (zapisi sej DZ in medijski zapisi o teh sejah) kot v obstoječih korpusih (splošne) rabe slovenskega jezika (kakeršen je, na primer, korpus *Nova beseda* ZRC SAZU). Pojavitve semantično-funkcionalnih osnov ali krnov pa so, glede na našo tabelo najpogostejših pojavljanj, razporejene veliko bolj enakomerno oz. nepredvidljivo ali še drugače: v zgornji tabeli križanj med argumentativnimi vezniki in SFO se SFO ne pojavljajo po enakem ali podobnem vrstnem redu pogostosti kot v tabeli najpogostejše se pojavljajočih SFO, temveč mnogo bolj arbitrarno.

Če obsega odstotek pojavljanja posameznega argumentativnega veznika v kombinaciji s posameznim SFO nekako 20% (v redkih primerih pade na nekaj več kot 10% ali se povzpne na skoraj 30%) vseh pojavljanj argumentativnih veznikov, pa je odstotek pojavljanja posameznih SFO v kombinaciji s posameznimi argumentativnimi vezniki mnogo manjši in le redko doseže 10% vseh pojavljanj posameznih SFO, v povprečju pa se vrti le okrog nekaj odstotkov vseh pojavljanj (in pogosto pade celo pod 1%).

Povsem drugačno sliko pa dobimo pri skupnem seštevku argumentativnih veznikov, ki se pojavljajo v kombinaciji z različnimi SFO. **Izračun namreč pokaže, da skupno število pojavitev argumentativnih veznikov, ki se pojavljajo v kombinaciji s SFO, pri najpogostejše rabljenih veznikih doseže ali celo preseže absolutno število pojavitev argumentativnih**

veznikov v celotni bazi zapiskov sej DZ v l. 1999! Kar v celoti potrjuje hipotezo, da je argumentiranje v DZ (vsaj v l. 1999) verjetno še posebej izrazito prav pri najpomembnejših temah oz. temah, o katerih se največ razpravlja [6.1. *Kolokacije (sopojavlja nja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov na vseh sejah DZ v l. 1999 – CD 2*].

Analiza križanj med argumentativnimi vezniki in semantično-funkcionalnimi osnovami po posameznih strankah potrjuje zgornje ugotovitve za DZ v celoti [6.2. *Frekvenčni slovar križanj med najpogosteje pojavljajočimi se SFO in iskanimi argumentativnimi vezniki po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*]. Skupno število pojavitev argumentativnih veznikov, ki se pojavljajo v kombinaciji s SFO, **namreč pri vseh strankah doseže ali celo preseže absolutno število pojavitev argumentativnih veznikov za posamezno stranko**. Do manjših (a interpretativno nepomembnih) odstopanj prihaja le pri razmerju med odstotki pojavljanja posameznega argumentativnega veznika v kombinaciji s posamezno SFO, ki je pri LDS, ZLSD in SLS podobno povprečju DZ (oz. lahko v zgornjem delu lestvice včasih doseže tudi 40%) pri SDS, SKD, SNS, DeSUS in predstavnikih narodnostnih pa nekoliko nadpovprečno (saj v zgornjem delu lestvice občasno lahko seže tudi do 50%), kar je pokazala že razporeditev argumentativnih veznikov po posameznih strankah [6.2.1. *Kolokacije (sopojavljanja) najpogosteje pojavljajočih se SFO in iskanih argumentativnih veznikov po posameznih parlamentarnih strankah – CD 2*].